

Handelshögskolan
VID GÖTEBORGS UNIVERSITET

Företagsekonomiska institutionen

Goodwill

– konverteringen till IFRS 3

Kandidatuppsats/Bachelor Thesis
Externredovisning

Höstterminen 2004

Handledare: Gunnar Rimmel

Författare: Glenn Jaensson, 73
Linda Kangas, 77
Ulrika Nordborg, 69

Förord

Vi vill varmt tacka vår handledare Gunnar Rimmel som under uppsatsens gång tagit sig tid och varit till stor hjälp. Vi vill även tacka företagsrepresentanterna Henrik Brehmer, Maries Artamendi, Viktor Arvidsson, Mats Pettersson, Fredrik Larsson, Ylva Broström och Kenneth Grönberg samt redovisningsspecialisterna Jan Marton och Jan Hanner som ställt upp på intervjuer.

Göteborg i januari 2005

Glenn Jaensson

Linda Kangas

Ulrika Nordborg

Sammanfattning

Examensarbete i företagsekonomi, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet Extern redovisning, Kandidatuppsats, Ht 2004

Författare: Glenn Jaensson, Linda Kangas och Ulrika Nordborg

Handledare: Gunnar Rimmel

Titel: Goodwill – konverteringen till IFRS 3

Bakgrund och problem: IASB är ett internationellt redovisningsorgan med uppgift att utforma redovisningsstandards och har utformat ett nytt regelverk som benämns IFRS. Bakgrunden till IFRS är den växande globaliseringen, vilken ställer krav på jämförbara redovisningsregler. IFRS 3 behandlar företagsförvärv och medför främst nya regler angående redovisning av goodwill. Den tillåter inte avskrivning på goodwill utan istället skall en årlig nedskrivningstest utföras. En annan förändring berör redovisning av immateriella tillgångar vilka skall särredovisas från goodwill i större utsträckning än tidigare.

Hur dessa förändringar kommer att påverka företagen är av intresse att undersöka. Intressant är även att undersöka om en mer rättvisande bild av redovisning kommer att uppnås samt hur harmoniseringsprocessen uppfattas. En annan aspekt att undersöka är om företagens förvävsstrategi kommer att påverkas.

Syftet: Syftet med denna uppsats är att redogöra för företags samt redovisningsspecialisters åsikter i samband med konverteringen till IFRS 3 med avseende på goodwill. Vidare vill vi ta reda på om företagens och redovisningsspecialisternas åsikter skiljer sig från varandra.

Avgränsningar: Uppsatsen är avgränsad till att behandla IFRS 3 och redovisning av förvärvad goodwill. Koncernerna som intervjuas är avgränsade enbart till noterade koncerner eftersom det endast är de som påverkas av det nya regelverket. Uppsatsen är avgränsad till studier av befintligt regelverk, ÅRL, RR 1:00 samt IFRS 3.

Metod: En kvalitativ undersökningsmetod har använts, där primärdata har samlats in genom intervjuer av sju företagsrepresentanter samt två redovisningsspecialister. Sekundärdata har insamlats genom litteratur, artiklar, lagtext och finansiella rapporter.

Resultat och slutsatser: Konverteringen till IFRS 3 leder till att resultatet för de undersökta företagen kommer att öka och det på grund av att goodwill inte längre tillåts skrivas av. Respondenterna anser att harmonisering av redovisning är viktigt för jämförbarheten mellan företag. Vissa anser dock att IASBs rådande harmonisering bygger på ett mindre bra regelverk och föredrar istället en harmonisering som bygger på RR 1:00. Det går ej att dra slutsatsen att IFRS 3 ger en mer rättvisande bild än tidigare, men redovisningen kommer närmare ett verkligt värde till följd av det årliga nedskrivningstestet. Företagen anser inte att deras förvävsstrategi kommer att påverkas, men det kan leda till att företagen istället väljer att förvärva andra bolag.

Förslag till fortsatt forskning: Det vore intressant att undersöka effekter av IFRS 3 efter implementeringen är genomförd, då det går att utläsa de faktiska påföljderna som regelverket medför.

FÖRKORTNINGAR

BFN	Bokföringsnämnden
EAA	European Accounting Association
FAR	Föreningen Auktoriserade Revisorer
FASB	Financial Accounting Standards Board Den amerikanska motsvarigeten till IASB
IACS	International Accounting Standards Committée Foundation
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IFRS	International Financial Reporting Standards
RR	Redovisningsrådet Rekommendation
SIC	Standing Interpretation Committee Tolkningsuttalanden
US GAAP	United States Generally Accepted Accounting Standard Redovisningspraxis i USA
ÅRL	Årsredovisningslagen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1.	INLEDNING.....	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.2	Problemdiskussion	2
1.3	Problemformulering	2
1.4	Syfte	3
1.5	Metod	3
1.6	Avgränsning.....	3
1.7	Uppsatsens disposition.....	3
2.	TEORETISK REFERENSRAM	4
2.1	Redovisningstraditioner och historik	4
2.2	Årsredovisningslag (1995:1554).....	5
2.3	Redovisningsrådet/Föreningen Auktoriserade Revisorer	6
2.4	IASC/IASB	7
2.4.1	<i>IFRS 3 Business Combinations/Företagsförvärv</i>	8
2.4.2	<i>Bakgrund</i>	8
2.4.3	<i>Huvuddragen av IFRS 3</i>	8
2.4.4	<i>Goodwill</i>	9
2.5	RR 17 Nedskrivningar/IAS 36 Impairment of Assets	10
2.6	RR 15 Immateriella tillgångar/IAS 38 Intangible Assets	10
2.7	Diskussion kring FASBs regelverk om goodwillredovisning	12
2.8	Harmonisering.....	12
2.9	Rättvisande bild	13
2.10	Legitimitetsteorin	14
3.	METOD.....	16
3.1	Arbetsprocessen	16
3.2	Vetenskaplig metod	16
3.3	Datansamlingsmetod.....	17
3.3.1	<i>Intervjuer</i>	17
3.3.2	<i>Urval</i>	18
3.3.3	<i>Litteraturstudier</i>	19
3.4	Metodproblem.....	19
3.4.1	<i>Reliabilitet</i>	19
3.4.2	<i>Validitet</i>	21
4.	EMPIRI.....	22
4.1	Presentation av företag och företagsrepresentanter	22
4.2	Respondenternas svar.....	23
4.2.1	<i>Företagens förberedelser</i>	23
4.2.2	<i>Företagens uppfattningar om de nya reglerna för goodwill</i>	23
4.2.3	<i>Harmonisering</i>	25
4.2.4	<i>Rättvisande bild</i>	25
4.2.5	<i>Specificering av immateriella tillgångar</i>	26
4.2.6	<i>Nedskrivningar/Impairment test</i>	27
4.2.7	<i>Resultatpåverkan</i>	27
4.2.8	<i>Livslängd på goodwill</i>	28

4.2.9	Förvärv	29
4.3	Presentation av redovisningsspecialister.....	30
4.4	Respondenternas svar.....	30
4.4.1	Företagens förberedelser.....	30
4.4.2	Redovisningsspecialisternas uppfattningar om de nya reglerna för goodwill.....	31
4.4.3	Harmonisering	31
4.4.4	Rättvisande bild	32
4.4.5	Specifisering av immateriella tillgångar	32
4.4.6	Nedskrivningar/Impairment test	33
4.4.7	Livslängd på goodwill.....	33
4.4.8	Förvärv	34
5.	RESULTAT OCH ANALYS.....	35
6.	SLUTSATS OCH EGNA REFLEKTIONER	42
6.1	Slutsatser	42
6.2	Egna reflektioner.....	43
6.3	Förslag till fortsatt forskning	44
	KÄLLFÖRTECKNING	45
BILAGA 1	Intervjuguide företagsrepresentanter	
BILAGA 2	Intervjuguide redovisningsspecialister	

1. Inledning

Detta kapitel kommer att återge en kort beskrivning av bakgrund och diskussion kring problemet, som mynnar ut i en problemformulering. Uppsatsens syfte, metod och avgränsning presenteras. Slutligen framställs uppsatsens fortsatta disposition.

1.1 Bakgrund

Goodwillavskrivningarnas vara eller inte vara ser ut att vara på väg mot sitt slut. Under januari år 2005 antas med största sannolikhet rekommendationen IFRS 3, *International Financial Reporting Standards 3, Business Combinations*. Standarden ges ut av IASB, *International Accounting Standards Board*, och innebär bland annat att företag inte längre får göra avskrivningar på goodwill. Detta är en förändring som kommer att påverka företagens resultaträkningar i stor utsträckning.

För närvarande skriver företag av goodwill enligt den kontinentala traditionen som bygger på försiktighetsprincipen, där avskrivningarna har baserats på anskaffningsvärde. Tillgångar värderas lågt och skrivs av under kort tid. Den kontinentala traditionen vänder sig främst till långivare och skattemyndigheter. Redovisning har på senare år närmat sig den anglosaxiska traditionen som riktar sig mer mot investerare som i större utsträckning önskar en neutral redovisning. Försiktigheten är inte lika central i denna tradition där matchning och marknadsvärde lyfts fram (Smith, 2000:73ff).

IASB arbetar för att få till stånd en harmonisering av de olika redovisningsprinciperna, som används i olika länder, för att uppnå en internationell enhetlig redovisningspraxis. Detta arbete bedrivs bland annat genom utarbetandet av de internationella rekommendationerna IFRS. Tidigare gick dessa under namnet IAS, *International Accounting Standards* och gavs ut av IASC, *International Accounting Standards Committée Foundation* (FAR 2003:1211). De befintliga IAS kommer att fortsätta gälla tills att de upphävs eller tills det kommer ut IFRS som träder i dess ställe (IASB, 2004:13).

Från och med år 2005 träder den så kallade IAS-förordningen i kraft inom den Europeiska Unionen. Förenklat innebär den att alla börsnoterade företag, samt de som är på väg att bli noterade, inom EU skall upprätta sin koncernredovisning enligt IAS/IFRS för räkenskapsår som börjar första januari 2005 och senare (Thorell, 2003:25f). I Sverige innebär det att de koncerner som har aktier som är registrerade på Stockholmsbörsen, Nordic Growth Market och Aktietorget ska tillämpa IAS/IFRS (www.lindebergs.se). Detta är ett beslut som EU har fattat och medför att utformningen av redovisning enligt IFRS och Redovisningsrådets rekommendationer får en allt centralare roll (FAR, 2003:1211).

Regelverket och de kommande övergångsreglerna förutsätter att det finns minst ett jämförelseår i koncernredovisningen och det har fått till följd att många europeiska koncerner har arbetat med att anpassa sin koncernredovisning till redovisningen enligt IAS. En konsekvens av denna utveckling kan vara att kvaliteten på redovisningen stiger och att USA i framtiden accepterar dessa standarder för börsnotering. En annan konsekvens är att Redovisningsrådet (RR) inte längre ger ut några nya

rekommendationer av den orsaken att från och med 2005 kommer standarder att gälla i stället för Rådets rekommendationer (Thorell, 2003:25f).

1.2 Problemdiskussion

I dagsläget behandlas goodwill i Sverige enligt RR 1:00. Med stor sannolikhet kommer IFRS 3 att antas av EU innan årsskiftet 2004/2005 och kommer därmed att börja gälla från och med första januari 2005. Detta kommer att leda till stora effekter på det redovisade resultatet för många koncerner, eftersom de nya reglerna inte tillåter avskrivning av goodwill. Det kommer istället årligen, eller om det vid annan tidpunkt bedöms nödvändigt, genomföras en nedskrivningstest, så kallad *impairment test*, vilket innebär att en ingående analys av värdet av goodwill genomförs och vid behov genomförs nedskrivning. Detta kommer att gälla både vid nya och gamla förvärv av goodwill. Avsaknaden av avskrivning leder till att man inte behöver bedöma den ekonomiska livslängden för goodwill, vilket kan vara mycket svårt. Dock blir det mer tidskrävande till följd av nedskrivningstester och ökat upplysningskrav (Jansson, Nilsson & Rynell, 2004). Den årliga nedskrivningsprövningen kan leda till att nettovinsten ökar, om ingen nedskrivning sker. Om de förväntade vinsterna uteblir och en nedskrivning gjorts kan det resultera i kraftiga svängningar i resultatet. Även om varken avskrivningar eller nedskrivningar av goodwill påverkar kassaflödet kommer nyckeltal som baseras på resultatet att påverkas, till exempel P/E-tal (Arnell, 2004).

Mars 2004 publicerade IASB IFRS 3 *Business Combinations* samt vidareutvecklade versioner av IAS 36 *Impairment of Assets* och IAS 38 *Intangible Assets*. Detta innebär nyheter angående redovisning av företagsförvärv med avsikt att skapa mer harmoniserade internationella redovisningsprinciper samt förbättra kvaliteten för finansiella rapporter. IASBs standarder överensstämmer nu till stor del med motsvarande standarder i USA (Jansson, Nilsson & Rynell, 2004). Enligt Göran Arnell, ansvarig för KPMGs IFRS-tjänster i Sverige har debatten om redovisning av goodwill pågått länge och han anser att införandet av IFRS 3 och harmoniseringen som den medför, kommer att innebära mer ”jämbördiga spelregler” mellan företag i samband med företagsförvärv (Arnell, 2004).

IASB har i det nya regelverket beslutat att det skall ställas högre krav på att det i goodwillposten inte får ingå immateriella tillgångar som går att identifiera. Det innebär att de immateriella tillgångarna i mycket större utsträckning än idag skall särredovisas och inte ingå i goodwill (Jansson et al., 2004).

Harmonisering är huvudsyftet med de förändringar som IASB arbetat fram. Numera är det vanligt förekommande att företag är verksamma på många kontinenter, vilket kännetecknar företagen som behandlas i uppsatsen. Harmoniseringen leder till en ökad jämförbarhet mellan framför allt användare av FASBs, *Financial Accounting Standards Board*, och IASBs regelverk vilket bör gynna företag och externa betraktare.

1.3 Problemformulering

Problemdiskussionen leder fram till frågeställningar som behandlar företagens synpunkter angående införandet av IFRS 3 och dess konsekvenser för goodwill. Vår huvudfråga är:

- **Hur kommer IFRS 3 att påverka företagen?**

Denna fråga leder oss in på tre delfrågeställningar som vi ämnar besvara:

- *Hur ser företagen och redovisningsspecialisterna på harmonisering av redovisning?*
- *Kommer IFRS 3 att leda till en mer rättvisande bild?*
- *Kommer förvärvsstrategierna att förändras i och med införandet av IFRS 3?*

1.4 Syfte

Syftet med denna uppsats är att redogöra för företags samt redovisningsspecialisters åsikter i samband med konverteringen till IFRS 3, med avseende på goodwill. Vidare vill vi ta reda på om företagens och redovisningsspecialisternas åsikter skiljer sig från varandra.

1.5 Metod

En kvalitativ undersökningsmetod har använts, där primärdata har samlats in genom intervjuer av sju företagsrepresentanter samt två redovisningsspecialister. Sekundärdata har insamlats genom litteratur, artiklar, lagtext och finansiella rapporter.

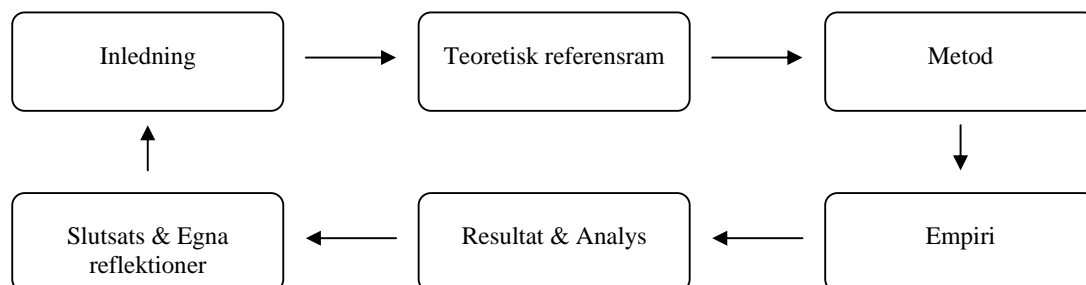
1.6 Avgränsning

Undersökningen kommer endast att fokusera på IFRS 3 med hänseende till redovisning av förvärvad goodwill. Negativ goodwill kommer inte att behandlas i uppsatsen. Sju koncerner och två redovisningsspecialister har intervjuats. Koncernerna är avgränsade enbart till noterade koncerner eftersom det endast är de som påverkas av det nya regelverket. Uppsatsen är avgränsad till studier av befintligt regelverk, ÅRL (Årsredovisningslagen), RR 1:00 samt IFRS 3.

1.7 Uppsatsens disposition

I *inledningen* ges en bakgrund till ämnet som sedan problematiseras och mynnar ut i uppsatsens problemformulering. I kapitlet framkommer även uppsatsens syfte, avgränsning, en kortfattad metod och disposition. Kapitel två, *teoretisk referensram*, ger en inblick i det svenska regelverket som styr goodwillredovisningen samt hur regelverket kommer att se ut när IASB implementerar sitt regelverk. I kapitlet ges även en diskussion kring FASBs regler, harmonisering, rättvisande bild samt legitimitetsteorin. Kapitel tre, *metod*, redogör för arbetsprocessens gång, val av vetenskaplig metod och datainsamlingsmetod samt diskussion kring metodproblem. I kapitel fyra redovisas det *empiriska* resultatet. Kapitel fem, *resultat och analys*, bygger på uppsatsens fyra frågeställningar. Analysen ämnar binda samman empirin och referensramen. Kapitel sex *slutsats*, ämnar ge svar på uppsatsens frågeställningar. Kapitlet avslutas med att författarna återger egna reflektioner om uppsatsämnet samt förslag på fortsatt forskning.

Figur 1, Källa: egentillverkad figur över disposition

2. Teoretisk referensram

Kapitlet syftar till att ge en större inblick i det svenska regelverket som styr goodwillredovisningen samt hur regelverket kommer att se ut när IASB implementerar sitt regelverk för redovisning av goodwill. I kapitlet ges även en diskussion kring FASBs regler, därpå presenteras ett teoretiskt resonemang kring harmonisering och rättvisande bild. Kapitlet avslutas med att introducera legitimitetsteorin.

2.1 Redovisningstraditioner och historik

Det finns två olika redovisningstraditioner och de kallas för den kontinentala traditionen och den anglosaxiska traditionen. De västeuropeiska länderna med undantag för Storbritannien, Irland och Holland använder sig av den kontinentala traditionen. USA och de tre sist nämnda länderna använder sig av den anglosaxiska traditionen. Den kontinentala traditionen utgår från civilrättsliga regler som är baserad på nedskrivna lagar och menar att en riktig redovisning är den som överensstämmer med lagen. Den anglosaxiska traditionen utgår också från civilrättsliga regler, men är baserad på sedvanerätt som kompletteras med precedensfall i domstolar. Enligt den anglosaxiska traditionen är riktig redovisning den som är "true and fair", vilket innebär att redovisningen ger en rättvisande bild av verkligheten. Länder som tillhör den kontinentala traditionen har de senaste årtionden börjat ta efter den anglosaxiska traditionen och då bland annat genom en internationell standardisering (Smith, 2000:73ff).

En skillnad mellan de två traditionerna är ägarstruktur i de större företagen. I den kontinentala traditionen har staten och banker haft en betydande ägarinflytande, medan den anglosaxiska traditionen har förespråkade mer ägarinflytande till de börsnoterade företagen. I den kontinentala traditionen finns en koppling mellan redovisningslagstiftning och skattelagstiftning vilket har medfört att redovisningen blivit kraftigt kopplad till skatteregler. I den anglosaxiska traditionen har mer frikopplade värderingsregler använts vilket har medfört att redovisningen kunnat tillgodose marknadens krav på information (Smith, 2000:73ff).

Under 1970-talet i USA var redovisningen riktad till investerare och fordringsägare som var de huvudsakliga användarna av redovisningen och intresset för användningen av empirisk undersökningsmetod ökade. I Storbritannien var redovisningen mer riktad till användare, regering, kunder samt allmänheten och var fortsatt inriktade på den teoretiska undersökningsmetoden. I praktiken verkade det dock finnas intresse för att dessa två länder skulle få till en redovisningsstandard som skulle vara någorlunda lika varandra. Praktiker i båda länderna var speciellt intresserade av likartade redovisningsstandards och de kom fram till att de hade en delad önskan för att vidta åtgärder för en gemensam föreställningsram samt för att skapa en grund för en följdriktig utveckling av redovisningsstandarder (Ryan, Scapens & Theobald, 2002:96ff).

Under 1990-talet har det skett två huvudsakliga utvecklingar rörande praktisk påverkan, globalisering och tillväxten på världsmarknaden samt den ökande betydelsen av immateriella tillgångar. Denna miljö har förändrats vilket har resulterat i den så kallade "Nya Ekonomin" och har bidragit till att redovisningen i praktiken har utvecklats på två

sätt. För det första, eftersom investerare nu vill investera i hela världen är de nationella redovisningsreglerna ett hinder för stora investeringar. Det är stora ansträngningar på gång, där ISAB går i spjutspetsen, för att uppnå en världsomfattande acceptans för redovisningsstandards. Den andra utvecklingen som innefattar den traditionella redovisningsmodellen, som har fokus på historisk finansiell information och håller fast vid strikta erkända och mätbara regler, blir mer och mer ofullständig för att kunna tillfredsställa användarens behov (Ryan, Scapens & Theobald, 2002:96ff).

2.2 Årsredovisningslag (1995:1554)

Koncernredovisning är reglerad enligt lag och då främst genom årsredovisningslagen (ÅRL) som tillkom 1995. Årsredovisningslagen ger vägledning om hur koncerner skall upprätta sin redovisning i enlighet med god redovisningssed.

Ett moderbolag är enligt ÅRL skyldig att förutom sin egen årsredovisning upprätta en koncernredovisning. Undantaget finns bland annat för mindre koncerner där antalet anställda är färre än elva och tillgångarnas sammanlagda värde är mindre än 24 miljoner kronor. Koncernredovisningen skall upprättas på ett överskådligt sätt och i enlighet med god redovisningssed för att återge en rättvisande bild av koncernens resultat och ställning. Detta görs genom koncernens balansräkning, resultaträkning och noter (FAR, 2003:259f).

Enligt ÅRL kan fyra olika metoder användas för att göra en sammanställning av moderbolaget och dotterbolaget. Dessa är förvärvsmetoden, poolningsmetoden, kapitalandelsmetoden samt klyvningsmetoden. Förvärvsmetoden är den praxis som är dominerande i Sverige idag (Lönqvist, 2002:18). Enligt förvärvsmetoden ska moderbolaget vid förvärv upprätta en förvärvsanalys för att fastställa anskaffningsvärdet för aktierna i dotterbolaget samt de koncernmässiga anskaffningsvärdena för dotterbolagets tillgångar, skulder och avsättningar. I de fall anskaffningsvärdet avviker från dotterbolagets bokförda värden av tillgångar och skulder i balansräkningen måste dessa värden justeras i koncernens balansräkning och summan av dessa justeringar skall avräknas från det skillnadsbelopp som fastställdes vid förvärvet (köpeskillingen minus dotterbolagets förvärvade egna kapital). Om detta belopp är positivt skall det redovisas som goodwill i koncernens balansräkning. Blir det däremot ett negativt belopp skall det redovisas som en avsättning i koncernens balansräkning, så kallad negativ goodwill (FAR, 2003:263).

Goodwill får enligt ÅRL tas upp som en immateriell anläggningstillgång och anläggningstillgångar med en begränsad ekonomisk livslängd skall skrivas av systematiskt över denna livslängd. Goodwill och övriga immateriella anläggningstillgångars ekonomiska livslängd skall anses vara högst fem år om det inte går att med rimlig grad av säkerhet fastställa en längre livslängd. Om så är fallet skall skälen till detta anges i en not i årsredovisningen. I enlighet med ÅRL skall en anläggningstillgång som på balansdagen har ett lägre värde än det bokförda värdet skrivas ned till detta lägre värde, om värdenedgången kan antas vara bestående (FAR, 2003:251).

2.3 Redovisningsrådet/Föreningen Auktoriserade Revisorer

Redovisningsrådet är en stiftelse som grundades 1989 av BFN, Bokföringsnämnden¹, FAR, Föreningen Auktoriserade Revisorer och Sveriges Industriförbund (FAR, 2003:658f). Redovisningsrådet ger ut rekommendationer för att gynna utvecklingen av god redovisningssed och de noterade bolagen är tvungna att följa rekommendationerna (Thorell, 1999:35). Dessa har utformats med utgångspunkt från IAS. Det är meningen att Rådets rekommendationer skall följa IAS och avvikelser får endast figurera om svensk lag förhindrar en redovisning enligt IAS eller om det finns andra starka orsaker. Under senare år har det inneburit att arbetet med att utforma rekommendationerna näst intill blivit ett översättningsarbete (FAR 2003:658f).

FAR har utövat stort inflytande på normbildningen inom Redovisningsrådet för att praxis i Sverige ska anpassas så långt det är möjligt till de internationella rekommendationerna IAS/IFRS. De medverkar även aktivt i IASBs remissförfarande (FAR 2003:1211). FARs inflytande inom normbildningen är främst beroende på den starka kopplingen mellan revision och redovisning. Mer än 2000 av Sveriges auktoriserade revisorer är medlemmar i FAR som även representerar Sverige i de flesta internationella redovisnings- och revisionsorgan. FAR gav tidigare ut egna rekommendationer men denna uppgift övertogs senare av Redovisningsrådet. FAR uttalar sig dock alltså i aktuella redovisningsfrågor och anses därför fortfarande ha inflytande för utformningen av redovisningsregler (Thorell, 1999:35).

RR 1:00 Koncernredovisning

Rekommendationen RR 1:00 skall tillämpas vid upprättande av koncernredovisning. En koncern kan bildas antingen genom att ett företag förvärvar andelar i ett annat företag eller genom att företag går samman. Ett moderbolag har skyldighet att upprätta koncernredovisning och den skall omfatta moderbolaget och dess dotterbolag. När ett moderbolag förvärvar ett dotterbolag skall det i normalfallet redovisas enligt förvärvsmetoden. Enligt denna metod förvärvar moderbolaget dotterbolagets tillgångar och övertar dess skulder. Detta dokumenteras i en förvärvsanalys. Anskaffningsvärdet för andelarna i dotterbolaget skall i första hand fördelas på de förvärvade identifierbara² tillgångarna och skulderna. Denna värdering skall baseras på verkligt värde och avse koncernens andel av de förvärvade tillgångarna och skulderna. Om anskaffningsvärdet utgör en större andel än dotterbolagets tillgångar och skulder uppstår koncernmässig goodwill som är ett uttryck för framtida ekonomiska fördelar (FAR, 2003:662-676).

I balansräkningen redovisas goodwill, som en immateriell anläggningstillgång, till anskaffningsvärdet med avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuell nedskrivning. Avskrivning av goodwill skall ske systematiskt över nyttjandeperioden, vilket skall spegla företagets uppskattning av de framtida ekonomiska fördelarna som goodwillposten genererar. Nyttjandeperioden för goodwill är, om inte annat kan visas, begränsad till 20 år. Det finns dock sällsynta fall där starka skäl för en längre

---

¹ BFN är ett statligt organ som ansvarar för utvecklandet av god redovisningssed i företagets bokföring och offentliga redovisning. Detta sker genom utgivandet av allmänna råd om tillämpningen av framförallt BFL (Bokföringslagen) och ÅRL (Årsredovisningslagen). Förutom allmänna råd ger BFN ut vägledning och uttalanden (Thorell, 1999:35).

² Definition identifierbarhet finns i RR 15 Immateriella tillgångar punkt 10-12 samt i delkapitlet om Immateriella tillgångar 2.6 i denna uppsats.

nyttjandeperiod fastställts. Dessa skäl och en beskrivning av de faktorer som haft väsentlig betydelse för bedömningen måste redovisas. Att bedöma en nyttjandeperiod för goodwill är komplicerat och anses i allmänhet bli mindre tillförlitlig ju längre nyttjandeperiod som används. Därför bör bedömningen göras med försiktighet. Linjär avskrivningsmetod skall användas om det inte kan motiveras att en annan metod bättre framställer förbrukningen av tillgångens värde för företaget. För varje period som redovisas skall avskrivningsbeloppet redovisas som en kostnad vilket medför att värdet på goodwillposten minskar över tiden. En gång om året bör den valda avskrivningstiden och avskrivningsmetoden prövas för att avgöra om dessa behöver justeras (FAR, 2003:662-676).

Nedskrivning av goodwill skall tillämpas enligt RR 17, *Nedskrivningar*. Det skall genomföras om det fastställs att goodwill har minskat i värde. Vidare skall företag som har en nyttjandeperiod för goodwill som överstiger 20 år beräkna återvinningsvärdet vid slutet av varje räkenskapsår, även om det inte finns någon anledning att tro att tillgången minskat i värde. I RR 1:00 behandlas även vilka upplysningar som skall lämnas för goodwill (FAR, 2003:662-676).

2.4 IASC/IASB

IASC grundades 1973 genom en överenskommelse mellan redovisningsorganen i Australien, Kanada, Frankrike, Tyskland, Japan, Mexiko, Nederländerna, Storbritannien, Irland och USA. Under åren har fler länder anslutit sig till organisationen. IASC ansvarade bland annat för utformandet av internationella redovisningsstandarder (IASB, 2004:13). Dessa standarder har i hög grad påverkats av den amerikanska organisationen FASBs utgivna standarder men är inte lika detaljerade som dessa. Redovisningsrådet i Sverige ger ut rekommendationer som baseras på IASCs standards (Smith, 2000:76f). FASBs och IASCs rekommendationer bygger till stor del på de anglosaxiska redovisningstraditionerna som ser mer till marknadsvärdet än till den historiska kostnaden (Smith, 2000:290).

Första april 2001 tog IASB, till följd av en omstrukturering, över ansvaret för sättandet av redovisningsstandarder ifrån föregångaren IASC och fick samtidigt kraftigt ökade resurser. IASC är förmyndare för IASB och utser bland annat IASBs medlemmar samt samlar in de medel som behövs för finansiering, främst genom donationer från de stora revisionsbyråerna och internationella privata företag, medan IASB har fullt ansvar för standardernas utformning (Nilsson, 2002:88f).

IASB är en privat finansierad organisation och normbildare, baserad i London, som arbetar med att utveckla redovisningsregler samt att verka för att dessa skall få en världsvid spridning. Syftet är att öka jämförbarheten mellan företags externa redovisning oavsett i vilket land företaget bedriver sin verksamhet i. Redovisningsreglerna ges ut i form av så kallade standards, IAS. Arbetet med framtagandet av standards bedrivs av arbetsgrupper med företrädare ifrån olika redovisningsorganisationer och synpunkter inhämtas ifrån företrädare för medlemsorganisationerna (Jönsson Lundmark, 1999:9). IASB är den helt dominerande organisationen på det internationella redovisningsområdet och har som målsättning dels att publicera redovisningsnormer (IFRS) och dels att förbättra samt harmonisera redovisningsnormer. I dag använder ett stort antal länder antingen IAS/IFRS som förebild för de nationella reglerna eller tillämpar dem direkt med vissa kompletteringar

(Nilsson, 2002:88ff). En förutsättning för att EU beslutat att följa IAS var just IASBs syfte att höja kvaliteten i befintliga standarder. Dessutom måste varje IAS/IFRS godkännas av EU innan den blir gällande inom EU vilket innebär att det finns en möjlighet att påverka innehållet i en IAS/IFRS. (Thorell, 2003:25f).

2.4.1 IFRS 3 Business Combinations/Företagsförvärv

IFRS 3 publicerades av IASB den 31 mars 2004. Som en följd av publiceringen av den nya standarden om företagsförvärv har IASB gjort ändringar i IAS 36, *Nedskrivningar* och IAS 38, *Immateriella tillgångar*. IFRS 3 ersätter IAS 22 *Business Combinations* samt översättningarna SIC-9, *Klassificering som företagsförvärv eller samgående*, SIC-22, *Justering av förvärvsanalys efter förvärvstidpunkten* samt SIC-28, *Koncernredovisning – ”transaktionsdag” och verkligt värde på egetkapitalinstrument* (IASB, 2004:257).

2.4.2 Bakgrund

Poolningsmetoden³ förbjuds med argumentet att en möjlighet att välja mellan förvärvsmetoden och poolningsmetoden leder till en försämring av jämförbarheten av ekonomiska redogörelser som till exempel årsredovisningar. Ett annat argument är att denna möjlighet att välja metod kan användas för att erhålla ett önskat redovisat resultat. Poolningsmetoden är redan förbjuden i Australien, Kanada och USA vilket även det är en anledning till förbudet. Från och med 2005 skall samtliga företagsförvärv redovisas enligt förvärvsmetoden. En annan anledning till förändringarna är att redovisningen av goodwill och immateriella tillgångar varierar mellan olika jurisdiktioner (rättskipningsområden) och IASB vill få en mer enhetlig och jämförbar redovisning. IFRS 3 har utfärdats för att förbättra kvaliteten för redovisning av företagsförvärv samt för att nå en internationellt jämförbar redovisning (IASB, 2004:257).

2.4.3 Huvuddragen av IFRS 3

Införandet av IFRS 3 medför som tidigare nämnts att samtliga företagsförvärv skall redovisas enligt förvärvsmetoden. Detta leder till ett krav på att en förvärvare skall identifieras vid varje enskilt förvärv. Förvärvaren är den enhet som kan utöva ett bestämmande inflytande över den andra enheten och får kontroll över denna. Vidare skall samtliga förvärvade och identifierade tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser värderas till verkligt värde i förvärvsanalysen på förvärvsdagen utan hänsyn tagen till minoritetsintressen. Detta är något som troligen kommer att kräva specialistkunskaper inom området. Förvärvad goodwill skall redovisas som en tillgång från och med förvärvsdagen (IASB, 2004:257ff).

Avskrivningar av förvärvad goodwill förbjuds och istället ska goodwill årligen testas genom en så kallad *impairment test*, nedskrivningstest, för att bedöma om ett nedskrivningsbehov finns. Om det finns indikationer på att tillgången har drabbats av en värdenedgång genomförs testet mer frekvent i enlighet med IAS 36. (IASB, 2004:257ff). IFRS 3 ställer omfattande krav på upplysningar i samband med företagsförvärv vad gäller bland annat nedskrivningar och bokförda värden. Syftet är att

---

³ Poolningsmetoden bortser från vilket pris moderbolaget betalade för aktierna när dotterbolaget förvärvades och därför uppstår ingen goodwill eller andra övervärden i koncernens balansräkning (Lönnqvist, 2002:107).

användarna av finansiella rapporter skall kunna utvärdera de finansiella effekterna av varje företagsförvärv under perioden (Ernst & Young Technical Department).

Svenska noterade företag skall upprätta sin koncernredovisning enligt IFRS från och med 2005 och den skall innehålla minst ett jämförelseår. Det medför att företag måste upprätta en så kallad öppningsbalans per första januari 2004. Denna balansräkning skall upprättas enligt IFRS 3 (Ernst & Young Technical Department).

2.4.4 Goodwill

Förvärvad goodwill definieras som en betalning som förvärvaren gjort för en tillgång som inte kan bli individuellt identifierad och redovisad separat. Denna tillgång förväntas få framtida ekonomiska fördelar. Förvärvaren skall på förvärvsdagen redovisa förvärvad goodwill som en tillgång och initialt beräkna dennas kostnad (den residual av kostnaden för företagsförvärvet när det verkliga värdet på identifierbara tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser räknats bort). Efter den initiala redovisningen skall förvärvad goodwill beräknas som kostnaden minus eventuella ackumulerade nedskrivningar (IASB, 2003:268ff).

IASB anser att det inte är möjligt att förutspå livslängden på förvärvad goodwill och hur den minskar enligt ett mönster. De menade att det är just detta som avskrivning av goodwill innebär, att det förutspås något som inte är tillförlitligt. Avskrivning av goodwill ger enligt IASB ingen användbar information eftersom internt upparbetad goodwill⁴ inte redovisas. Lösningen var enligt dem att införa en impairment test som skall leda till mer användbar information för användaren av finansiella rapporter (IASB, 2004:328ff).

De upplysningar som skall lämnas om goodwill är omfattande. Det skall bland annat redovisas upplysningar om vilka faktorer som medverkade till kostnaden som resulterade som goodwill. Även en avstämning skall presenteras mellan ingående och utgående värden av goodwillposten under en period och separat visa bland annat summan av ackumulerade nedskrivningar vid periodens ingång. Goodwill som tillkommit under perioden, nedskrivningar under perioden redovisade i enlighet med IAS 36, övriga eventuella förändringar av goodwillposten under perioden samt summan och ackumulerade nedskrivningar vid periodens slut skall också redovisas. Det skall även finnas en beskrivning av varje immateriell tillgång som inte redovisades separat från goodwill och en förklaring till varför den immateriella tillgångens verkliga värde inte kunde mätas tillförlitligt. Koncernen skall visa information som möjliggör det för användare av finansiella redogörelser att utvärdera förändringar i goodwillposten under en period (IASB, 2004:276).

---

⁴ Internt upparbetad goodwill sägs ge uttryck för ospecificerade framtida fördelar (Smith, 2004:209). Enligt RR 15 får internt upparbetad goodwill inte redovisas som en tillgång i balansräkningen. Den får inte tas upp på grund av att den inte är en identifierbar resurs som företaget har kontroll över och dess anskaffningsvärde inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt (FAR, 2003:850).

2.5 RR 17 Nedskrivningar/IAS 36 Impairment of Assets

Rekommendationen beskriver hur en nedskrivning av värdet på en tillgång skall beräknas och redovisas samt vilken information som skall lämnas om nedskrivningar. RR 17 är baserad på IAS 36. Enligt rekommendationen (RR 17) skall en tillgång skrivas ned när det redovisade värdet överstiger det så kallade återvinningsvärdet⁵. En tillgångs återvinningsvärde skall fastställas när det finns indikation på att värdet på tillgången har minskat. Nedskrivningsbeloppet skall belasta periodens resultat (FAR, 2003:889f).

IAS 36 har med anledning av införandet av IFRS 3 ändrats när det gäller de delar som behandlar företagsförvärv, främst när det gäller nedskrivningstest av goodwill men även vid prövning av nedskrivningsbehov för immateriella tillgångar. Enligt RR 17 krävdes att immateriella tillgångar med en bestämd livslängd över 20 år skulle testas för nedskrivning årligen. Enligt den reviderade IAS 36 skall en prövning av nedskrivningsbehovet nu göras årligen för immateriella tillgångar med obestämd livslängd, immateriella tillgångar som ännu inte är tillgängliga för användning i företaget samt för koncernmässig goodwill. Detta skall genomföras oberoende av om externa eller interna indikationer på ett nedskrivningsbehov finns. Nedskrivningstestet får genomföras vid valfri tidpunkt under året men måste sedan genomföras vid samma datum varje år. Om det finns indikationer på att goodwill har minskat i värde skall nedskrivningstestet genomföras mer frekvent. Dessa krav finns inte i RR 17 där goodwill endast ska testas för nedskrivning när det fanns indikationer på en värdenedgång. Förvärvad goodwill skall med den reviderade IAS 36 testas för nedskrivning innan innevarande räkenskapsårs slut (IASB, 2004:1371ff).

En annan förändring är att goodwill skall fördelas på kassagenererande enheter⁶ redan vid förvärvstillfället i motsats till RR 17 där denna fördelning först gjordes vid prövning av nedskrivningsbehovet. Tidigare i RR 17 var återföring av goodwillnedskrivningar tillåtet under speciella omständigheter men enligt den reviderade IAS 36 är återföring av goodwill ej längre tillåtet (IASB, 2004:1371ff).

När det gäller immateriella tillgångar med en begränsad livslängd på över 20 år har kravet på årlig prövning av nedskrivningsbehovet tagits bort. Nedskrivningsbehovet behöver således bara prövas om en extern eller intern indikation föreligger (IASB, 2004:1615).

2.6 RR 15 Immateriella tillgångar/IAS 38 Intangible Assets

Rekommendationen RR 15 behandlar redovisning av immateriella tillgångar, dock inte alla som till exempel förvärvad goodwill som behandlas i RR 1:00, inklusive krav på upplysningar (FAR, 2003:843). Denna rekommendation överensstämmer till stor del med IAS 38, men IAS 38 har reviderats i och med införandet av IFRS 3. Det innebär att den reviderade IAS 38 endast består av de delar som behandlar företagsförvärv. Förändringarna i rekommendationen består främst av att tydliggöra ”identifierbarhet” när det gäller immateriella tillgångar, livslängd och avskrivning av immateriella

---

⁵ Återvinningsvärde utgörs av det högsta av en tillgångs nettoförsäljningsvärde och nyttjandevärde.

⁶ En kassagenererande enhet är den minsta identifierbara grupp av tillgångar som vid en fortlöpande användning ger upphov till inbetalningar som i allt väsentligt är oberoende av andra tillgångar eller grupper av tillgångar (Jansson et al., 2004).

tillgångar samt redovisning av pågående forsknings- och utvecklingsprojekt vid företagsförvärv (IASB, 2004:1565).

I RR 15 definieras en immateriell tillgång som ”en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk substans som används för produktion eller tillhandahållande av varor eller tjänster samt för uthyrning till andra eller för administrativa ändamål” medan definitionen i den reviderade IAS 38 endast är ”en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk substans”. IASB ansåg att syftet med att ha en immateriell tillgång inte är relevant vid klassificering av en immateriell tillgång (särskiljas från goodwill) och att således alla sådana tillgångar ska innefattas av standarden. Tillgången behövde inte enligt RR 15 samt den tidigare IAS 38 vara avskiljbar (kunna säljas, licenseras eller uthyras för sig eller tillsammans med andra tillgångar tex. kundregister) för att vara identifierbar, men ingen tydlig definition av identifierbarhet gavs i rekommendationen. Enligt den reviderade IAS 38 är en tillgång identifierbar om den antingen är avskiljbar eller har uppkommit som en följd av kontrakt eller andra legala rättigheter som till exempel varumärken (oavsett om dessa rättigheter är avskiljbara eller inte). Förvärvad goodwill är inte en immateriell tillgång eftersom den inte härrör från en tillgång som är identifierbar på det sätt som nämnts ovan (IFRS, 2004:1565ff).

IASB observerade att immateriella tillgångar utgör en allt större del av ett företags tillgångar och att immateriella tillgångar vid företagsförvärv ofta inkluderas i goodwillposten trots de föreskrifter som fanns i IAS 22 samt den reviderade IAS 38 att de skall redovisas separat från goodwill. Standardsättarna i USA och Kanada ansåg att användbarheten av finansiella rapporter förbättras om förvärvade immateriella tillgångar till större del särskiljs från goodwill. IASB ansåg att detta argument var befogat och har därför infört en tydligare definition av dessa tillgångar (IASB, 2004:1600).

Enligt IAS 22 respektive den tidigare IAS 38 krävdes endast att en immateriell tillgång skulle redovisas om det var troligt att framtida ekonomiska fördelar kunde tillskrivas tillgången samt om det gick att beräkna kostnaden för denna tillförlitligt. Detta krav kvarstår med vissa tillägg för att klargöra att enligt den reviderade IAS 38 respektive IFRS 3 anses alltid immateriella tillgångar, som är förvärvade separat eller genom företagsförvärv, generera framtida ekonomiska fördelar. Den reviderade IAS 38 respektive IFRS 3 medför även att det verkliga värdet för en förvärvad immateriell tillgång normalt kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet för att således kunna särredovisas från goodwill. Om en förvärvad immateriell tillgång har en begränsad livslängd görs ett antagande att det verkliga värdet kan mätas tillförlitligt vilket kommer att medföra att fler immateriella tillgångar än tidigare redovisas i balansräkningen. Den reviderade standarden medför ett långt gående krav på att identifiera olika materiella tillgångar. Som exempel kan nämnas varumärken och andra typer av rättigheter, kundrelationer, leveransavtal med mera. Utgångspunkten är att undvika att tillgångar med kort nyttjandeperiod skall ingå i goodwillvärdet (IASB, 2004:1566ff).

Den tidigare versionen av IAS 38/RR 15 baserades på att livslängden för en immateriell tillgång alltid var begränsad och att den inte kunde överstiga 20 år. I den reviderade rekommendationen kan en immateriell tillgång anses ha en obestämd livslängd om det inte går att se någon gräns för hur länge tillgången förväntas generera nettokassaflöde (IASB, 2004:1567).

Till följd av förbudet mot goodwillavskrivningar i och med IFRS 3 har den reviderade versionen av IAS 38 ändrats så att immateriella tillgångar med obestämd livslängd inte heller skall skrivas av. Detta gäller oberoende av om tillgångarna har uppkommit som en följd av ett företagsförvärv eller på annat sätt. Livslängden skall sedan årligen ses över för att se om den fortfarande är obestämd eller om det uppkommit omständigheter som innebär att livslängden bör begränsas. Enligt den nya versionen skall man för varje immateriell tillgång avgöra huruvida tillgången har en begränsad eller obestämd livslängd. En immateriell tillgång med begränsad ekonomisk tillgång skall skrivas av under den bedömda nyttjandeperioden, medan en immateriell tillgång med obestämd ekonomisk livslängd, liksom goodwill som nämnts, inte skall skrivas av (IASB, 2004:1567ff).

Upplysningar om storleken på immateriella tillgångar samt orsaken till varför tillgångarna är obestämbara skall, enligt den reviderade IAS 38, ges för immateriella tillgångar med obestämbar livslängd (IASB, 2004:1593).

2.7 Diskussion kring FASBs regelverk om goodwillredovisning

Efter många år av debatter och övervägande angående goodwill, inom FASB, så ledde det 2001 slutligen fram till att bättre information om immateriella tillgångar var nödvändigt. Det huvudsakliga argumentet var att goodwill inte nödvändigtvis sjunker på ett regelmässigt och systematiskt sätt. Redogörelsen konstaterar att förvärvad goodwill kan ha en obestämd livstid och därför inte bör skrivas av årligen. Detta ledde till införandet av ett impairment test där företag med goodwill fick en chans att skriva ned sin goodwillpost. Till följd av detta skrev många företag ned sin goodwill kraftigt, för att ta taga till vara på fördelen med en ny redovisningsprincip. Denna nedskrivningsprocess tillät företagsledningarna ett spelrum för att tolka, bedöma och vara partiska både vid förvärv nu och i framtida perioder. FASBs regler angående goodwill har resulterat i att företagens resultat har ökat till följd av att avskrivning på goodwill inte längre är tillåten (Massoud & Raiborn, 2003).

På ytan verkade motiven till de nya reglerna rimliga, men i en mer djupgående analys kan det diskuteras om företags intäkter kommer att bli mindre förutsägbara på grund av att det inte kommer att vara någon indikation på när en nedskrivning kommer att uppstå eller när och hur stort nedskrivningsbeloppet kommer att bli. Om ett företag utför ett väsentligt nedskrivningsbelopp av goodwill ett år kommer det att leda till att de inte behöver göra nedskrivning under ett antal år och på det sättet kommer resultatet bli bättre de följande åren. Företag kan välja tidpunkt för att göra nedskrivningar av goodwill för att kunna styra och anpassa resultatet i den riktning de vill. Vid lågkonjunktur kan företagsledningen besluta om att göra stora nedskrivningar eftersom de redan i det läget inte presterar ett bra resultat, kan de lika väl ta ett ännu sämre resultat och de näst kommande åren prestera ett bättre resultat (Massoud & Raiborn, 2003).

2.8 Harmonisering

I dessa tider med ökad globalisering och världsomfattande kommunikation uppstår ett större tryck för förändring av redovisning från internationellt håll. I de flesta fall resulterar internationell påverkan i att harmonisering blir större. I andra fall kan trycket leda till att finansiella rapporter blir mer utförligare. Ekonomisk integration kräver att harmonisering av redovisningsstandarder bland medlemsländer inom EU blir

nödvändiga. Med harmonisering menas att olika redovisningsstandarder kan användas i individuella länder så länge de inte står i konflikt med varandra (Iqbal, Melcher & Elmallah, 1997:22).

I en börsnoterad koncern med många dotterbolag, kanske verksamma i flera länder, finns en motivation att harmonisera redovisningen i alla koncernbolag. Det är idag en omöjlighet att ha dubbla redovisningssystem inom en koncern bland annat på grund av krav på snabb rapportering på aktiemarknaden (Thorell, 2003:27).

Normbildningen tenderar idag att internationaliseras och harmoniseras i allt högre grad. En internationell harmonisering av regelverken ger större jämförbarhet, bättre konkurrensmöjligheter för stora företag, lägre kostnader för upprättande av redovisning i stora globala koncerner och bättre effektivitet i räkenskapsanalyserna. Andra påstår att de stora skillnaderna i kultur, miljö, tradition och så vidare mellan olika länder eliminerar eller förhindrar en del av vinsterna med harmoniseringen (Nilsson, 2002:80).

Jämförbarhet av redovisningsinformation är viktig för internationell handel och internationella investeringar. Standardisering av redovisningsregler skulle garantera full jämförbarhet. Många tvivlar dock på möjligheten till en fullständig standardisering av redovisningsregler, eftersom det finns specifika behov som är sammankopplade till nationella redovisningsstandarder. Som en lösning har harmonisering vunnit stor popularitet. Meningen med harmonisering av redovisningsstandarder är att skillnaderna mellan länderna skall försöka hållas på en så låg nivå som möjligt. Alternativ till redovisningsregler kan finnas i olika länder, så länge de är i harmoni med varandra. Harmonisering kan innebära att en grupp med länder enas om ett antal redovisningsstandarder, men erfordrar att avvikelser måste rapporteras och försonas med accepterade standarder. Harmonisering kan leda till att finansiell information är förberedd både för nationella och internationella redovisningsstandarder. I de fallen måste skillnaden kompenseras genom att informera användarna om effekterna av de redovisningsstandarder som skiljer sig åt och göra detta i redovisningsinformation (Iqbal, Melcher & Elmallah, 1997:35).

Att få till en världsomfattande harmonisering av redovisningsstandarder är svårt på grund av att de generellt accepterade redovisningsstandarderna är olika världen över och det krävs olika kvalifikationer för revisorer i olika delar av världen (Iqbal et al., 1997:502).

De som främst vill skapa en internationell harmonisering är de som reglerar, förbereder och använder finansiella rapporter. En grupp är investerare och finansiella analytiker som måste kunna förstå finansiella rapporter från andra länder och vara säkra på att rapporterna är tillförlitliga och jämförbara. En annan grupp är multinationella företag där harmonisering är en viktig förutsättning för att underlätta redovisningen och det har de stor nytta av. En tredje grupp som skulle dra fördelar genom en harmonisering är de stora internationella revisionsföretagen (Nobes & Parker, 1991:71).

2.9 Rättvisande bild

Ett viktigt kännetecken för Europeiska Unionens fjärde direktiv är upptagandet av begreppet "true and fair view" (rättvisande bild), som kommer från det brittiska begreppet av vad finansiella rapporter bör förmedla. Implementeringen av detta begrepp

medför att företag kan bli tvungna att redovisa mer information i noterna (Iqbal, Melcher & Elmallah, 1997:44ff).

Enligt den kontinentala traditionen är rättvisande bild när redovisning upprättas enligt lagar och rekommendationer. Rättvisande bild enligt den anglosaxiska traditionen tillåter avvikelser från lagar och rekommendationer, utifall att andra bedömningar anses ge en mer verklig bild av företaget (Smith, 2000:73ff).

De finansiella rapporter som uppfyller kraven på föreställningsramen för utformning av finansiella rapporter och upprättas i enlighet med IAS ger en rättvisande bild. Syftet med IAS är att man skall kunna lita på redovisningsrapporter som upprättats med tillämpning av IAS och de skall vara jämförbara oavsett i vilket land företaget har sin hemvist (Jönsson Lundmark, 1999:63).

2.10 Legitimitetsteorin

En frågeställning som är central i denna teori är om problemen ses ur företagets eller samhällets perspektiv. Redovisningen ska vara ett verktyg för att tillmötesgå olika intressenters krav och därigenom legitimera företagets verksamhet ur företagets eller företagsledningen perspektiv. Legitimitetsteorin skall tydliggöra att det finns olika strategier att legitimera företaget ur intressenternas synsätt (Ljungdahl, 1999:40).

Ur ett *samhällsperspektiv* kan legitimitetsaspekter behandlas genom att intresset flyttas från det enskilda företaget till det samhällssystem som företagen verkar i och som anger ramarna för denna verksamhet (Ljungdahl, 1999:41).

Ur ett *företags- eller företagsledningsperspektiv* är synen på legitimitet att den uppfattas som en nödvändig resurs för företaget. Genom att ge uttryck för något som är legitimt gör man även någon form av värdeomdöme och legitimitet är således nära knutet till värderingar och normer för vad som är ”rätt och riktigt” i omgivningen. Därför är legitimitet i allmänhet en överensstämmelse mellan exempelvis ett företags värderingar och rådande värderingar i det omgivande samhället, eller i en mer avgränsad betydelse överensstämmelse med värderingarna hos de intressenter som är viktiga för företaget. Detta indikerar att legitimitet är något som bedöms och förvärfas av utomstående, varmed den som tilldelar legitimiteten godkänner eller accepterar den legitimerades handlingar, målsättningar eller värderingar (Ljungdahl, 1999:45).

Det är sannolikt att ett företags olika intressenter har varierande intressen och gör olika bedömningar av företagets legitimitet, möjligen baserade på delvis inkompatibla värderingar och bedömningsgrunder. Ett företag som är effektivt och lönsamt kan anses legitimt av vissa intressenter, men det är oftast inte tillräckligt för att samtliga intressenter skall legitimera företaget (Ljungdahl, 1999:40ff).

Det är många gånger lättare att fastställa illegitima handlingar än att bekräfta legitima handlingar. Om ett problem uppstår vid saknad av legitimitet, så fordras olika legitimerade handlingar för att återfå den nödvändiga legitimiteten. Det kan göras genom legitimerade handlingar som att förklara, rationalisera eller rättfärdiga ett visst agerande som kan ha skadat legitimiteten. Utmärkande för dessa legitima handlingar är av kommunikativ karaktär vilket innebär verbala förklaringar eller motiveringar till

något som inträffat och dessa handlingar utförs, eftersom det oftast är mer kostsamt och svårare att genomföra förändringar i ett företag (Ljungdahl, 1999:45ff).

Företag har olika kommunikativa legitimitetsstrategier att välja mellan för att övertala, upplysa eller distrahera upprörda intressenter vilket leder till en "legitimitetsklyfta". Dessa legitimeringsstrategier förmedlar en bild av företagsledningen som klart manipulativ och handlingskraftig i sin strävan att legitimera företagets agerande utan att genomföra några reella förändringar. Detta är en tydlig strategisk syn på legitimitet (Ljungdahl, 1999:45ff).

Legitimitetsteorin framhåller relationen eller kontraktet mellan företagsledning och samtliga intressegrupper i samhället och kontraktet är mer eller mindre implicit (Ljungdahl, 1999:47ff). Legitimitet ur företagets eller företagsledningens perspektiv är nära kopplat till intressenter. Det är viktigt att försäkra sig om intressenters fortsatta resursbidrag, med sekundära intressenter som kan vara en immateriell resurs i form av samhällelig legitimitet. Dessa sekundära intressenter kan påverka de primära intressenternas vilja att bidra med resurser till företaget. Sekundära intressenter är de som endast är intresserade av företaget och har viss möjlighet att påverka, till exempel opinionsbildare och massmedia. Primära intressenter bidrar med sådana resurser som företaget behöver för att bedriva sin fortsatta verksamhet (Ljungdahl, 1999:45ff).

---

3. Metod

Detta kapitel redogör för arbetsprocessens gång, val av vetenskaplig metod och datainsamlingsmetod samt diskussion kring metodproblemet.

3.1 Arbetsprocessen

Arbetsprocessen inleddes med att samla in information för att få en fördjupad kunskap inom ämnet. Därefter gjordes en avgränsning som resulterade i uppsatsens problemformulering och syfte. I nästa steg utformades en Teoretisk referensram som behandlar det befintliga regelverket samt det tillträdande regelverket som uppsatsen baseras på. Kompletterande teori samlades även in. Efter utformandet av intervjuguider samlades primärdata in genom intervjuer som resulterade i ett empiriskt resultat. Även sekundärdata från finansiella rapporter inkluderades i detta empiriavsnitt. Sedan sammanställdes intervjuerna i ett empiriskt kapitel. Empirin analyserades mot teorin för att avslutningsvis resultera i en slutsats där svar ges på uppsatsens frågeställning. Uppsatsen avslutas med egna reflektioner och förslag till fortsatt forskning.

3.2 Vetenskaplig metod

Den kvalitativa metoden går främst ut på att erhålla en djupare mer fullständig förståelse av det problem som vi utformat och ämnar studera samt att redogöra för helheten i relation till problemställningen. Då metodens primära syfte är förståelse blir strävan inte att pröva om den insamlade informationen har generell giltighet. Djup är viktigare än bredd, vilket innebär djupare information om få enheter vilket ska leda till en helhetsbild av dem. Metoden kännetecknas även av en nära koppling till informationskällan vilket innebär att möjligheten är mycket större att få giltig information (Holme & Solvang, 1997:14).

Kvalitativa undersökningar präglas av flexibilitet vilket innebär att det under undersökningsprocessens gång finns möjlighet för nya infallsvinklar och att göra justeringar av upplägg allt eftersom kunskapsnivån höjs. Denna flexibilitet bör leda till relevanta tolkningar av informationskällan, men konsekvensen kan bli att informationen ej blir enhetlig. De justeringar som genomförs för att få pålitlig information innebär en risk att informationen som erhålls blir olika för de olika källorna. Därmed blir inte tolkningen entydig och det blir svårt att jämföra respondenternas svar (Holme & Solvang, 1997:80ff).

I denna uppsats används den kvalitativa metoden eftersom den anses passande med tanke på problemformulering och syfte att redogöra för företags samt redovisningsspecialisters åsikter i samband med konverteringen till IFRS 3. Vidare vill vi ta reda på om företagens och redovisningsspecialisterna åsikter skiljer sig från varandra. Intervjuer är vanligt förekommande i den kvalitativa metoden för att få en djupare förståelse och är också grunden till denna undersökning. Flexibiliteten som denna metod ger upphov till förutsätts vid intervjutillfällena vilket innebär en lägre grad av standardiserade svar.

3.3 *Datainsamlingsmetod*

Vanligtvis delas informationskällor upp i primära respektive sekundära källor där primärkällor avser originalet och sekundärkällor avser kopior eller avskrifter. Grovt sett kan sägas att de primära källorna är säkrare än de sekundära källorna (Rosengren & Arvidson, 2001:240). Primärdata är information som ej funnits tillgänglig tidigare och därmed samlas in för första gången medan sekundärdata innebär information som redan är insamlad, till exempel offentlig statistik. Sådana data kan användas direkt eller bearbetas ytterligare (Dahmström, 2000:59). Som huvudregel kan sägas att det alltid är att föredra att gå till primärkällan dock bedöms sekundärkällor som anses vara vetenskapliga verk som tillförlitliga. Exempel på det senare är doktorsavhandlingar och uppsatser i vetenskapliga tidskrifter (Ejvegård, 2003:17f).

3.3.1 *Intervjuer*

Primärdata kan i huvudsak inhämtas genom enkäter och intervjuer (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 1991:84). Detta tillvägagångssätt gör det möjligt att få information som ett skriftligt svar inte avslöjar och att under samtalets gång ställa följdfrågor till respondenten vilket gör att svaren kan utvecklas och fördjupas (Bell, 1999:119).

Intervjuer kan genomföras både som besöks- och telefonintervjuer vilket medför olika fördelar respektive nackdelar beroende på vilken metod som används. Fördelarna med en besöksintervju är främst att intervjusituationen framstår som kontrollerad och mer komplicerade frågor kan ställas. En nackdel är att det kan uppstå en intervjuareffekt vilket innebär att intervjuare påverkar respondenten att svara på ett visst sätt, i en viss riktning. En annan nackdel är att det kan vara svårt att få respondenterna att ta emot besök. Fördelarna med telefonintervjuer är att de går relativt fort att genomföra, ger en hög svarsfrekvens och gör det möjligt att, som i besöksintervjuer, ställa följdfrågor. Nackdelarna är bland annat att det inte går att ställa allt för komplicerade frågor samt att det även här kan förekomma en intervjuareffekt (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 1999:87). Det går dock inte att bortse ifrån att det är svårt att få lika inträngande och detaljerade svar som vid en besöksintervju. Det finns även en risk att svaren inte är riktigt genomtänkta eftersom det från respondentens sida kan upplevas att betänketiden inte bör vara för lång, vilket kan innebära ett stressmoment (Dahmström, 2000:71ff).

Intervjufrågor kan vara utformade med hög respektive låg grad av standardisering och strukturering. Frågor med hög grad av standardisering innebär att samma frågor ställs i samma ordning till alla respondenter medan frågor med låg grad av standardisering innebär att frågor utformas under intervjuens gång samt ställs i den ordning som passar vid just det intervjutillfället. Om intervjuerna skall användas för att kunna generalisera och jämföra resultatet bör de hålla en hög grad av standardisering eller till och med vara helt standardiserade. Intervjufrågornas strukturering beskriver vilket utrymme för svar som respondenten får under intervjun. En ostrukturerad intervju innebär att respondenten får ett maximalt utrymme medan en helt strukturerad intervju innebär ett mycket litet utrymme (Patel & Davidson, 2003:72).

För att samla in primärdata har denna undersökning baserats på intervjuer med personer som har god kännedom inom ämnet. Insamling av primärdata har till största del genomförts genom telefonintervjuer men även en besöksintervju och intervju via e-post genomfördes. En anledning till att så få besöksintervjuer genomfördes var att respondenterna var mycket upptagna och därför hade svårt att ta emot besök. En annan

anledning var att den största delen av respondenterna är lokaliserade i Stockholm. Vi är medvetna om nackdelarna med telefonintervjuer, men har gjort bedömningen att informationen kommer att leda till ett tillförlitligt resultat. En följd av intervjun via e-post är givetvis att svaren inte var lika uttömmande som vid de andra metoderna, men detta material kommer trots detta inkluderas i uppsatsen.

Respondenterna kontaktades i god tid i förväg och en tidpunkt för intervjun avtalades. De informerades även om ämnet och ungefärlig tidsåtgång. Vid intervjutillfällena var alla uppsatsskrivarna närvarande, men huvuddelen av intervjun utfördes av en utav författarna. Övriga deltog med kompletterande frågor vid slutet av intervjun. En högtalartelefon användes för att alla skulle kunna ta del av och medverka, till viss del, under intervjun. Efter godkännande av samtliga respondenter spelades samtalen även in för att säkerställa att ingen information förbisågs eller missuppfattades. Samtliga respondenter deltog utan att vara anonyma. Intervjuerna skrevs sedan ut för att lättare kunna sammanställas och analyseras. Empirisvaren skickades ut, till de respondenter som hade detta önskemål, för att verifieras. Därefter sammanställdes intervju svaren i empiriavsnittet och avslutningsvis analyserades empirin mot teorin och utifrån detta formades analys och slutsatser.

Två intervjuguider utformades där frågorna baserades på uppsatsens syfte, frågeställningar och litteraturstudier. Intervjuguiden som vände sig till företagsrespondenterna var indelad i fyra kategorier: inledande frågor, generella frågor om IFRS 3 och andra rekommendationer, företagsspecifika frågor om goodwill samt frågor som behandlar förvärv. De företag som var noterade i USA fick även en fråga om US GAAP-redovisning. Motsvarande intervjuguiden för redovisningsspecialisterna innehöll inga företagsspecifika frågor vilket var den största skillnaden.

Intervjufrågorna hade en låg grad av strukturering eftersom svarsalternativen var öppna och respondenterna fick ett stort utrymme för att svara på frågorna. Frågorna var inte helt standardiserade men intervjuguiderna följdes under alla intervjuer i så stor utsträckning som möjligt. Det var dock inte alltid möjligt att ställa frågorna i samma ordning till alla respondenterna och följdfrågor ställdes vid intervjutillfällena. Under intervjuerna förekom att respondenterna pekade på viktiga aspekter inom problemområdet, som uppsatsskrivarna inte tagit upp, och därmed uppnåddes en djupare förståelse för problematiken inom ämnet vilket ledde till att frågorna utvecklades.

3.3.2 Urval

Urvalsprincipen som använts i uppsatsen är lämplig då syftet med uppsatsen inte var att göra någon generell beskrivning, utan skapa förståelse. Urvalet av koncernerna gjordes efter vissa kriterier och diskuterades i samråd med handledaren. Som nämnts i avsnittet om avgränsningar har urvalet framför allt baserats på noterade koncerner eftersom det endast är de som påverkas av det nya regelverket. Ett kriterium var att hälften av koncernerna skulle vara noterade på börsen i USA eftersom det medför att de redan nu måste redovisa enligt gällande lagstiftning i USA, som i stort sett överensstämmer med IFRS 3. Ett annat kriterium var att respondenterna skulle ha god kännedom och erfarenhet om IFRS 3 och hur det kommer att påverka deras företag när det gäller redovisning. Detta ledde till att respondenterna ofta var verksamma inom Investor Relations. Undersökningen har även valt att inkludera redovisningsspecialister för att få

en bredare insyn i ämnet samt för att undersöka om eventuella skillnader förekom när det gäller uppfattningen om konverteringen.

Eftersom inget slumpmässigt urval av respondenterna har använts och endast ett fåtal undersökningsenheter har undersökts går det inte att dra någon generell slutsats av insamlad data, utan bara skapa en förståelse av vilka konsekvenser som kan komma att uppstå till följd av de nya redovisningsreglerna (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 1997:67). Respondenterna och dess befattningar finns angivna i empiriavsnittet samt i källförteckningen.

3.3.3 Litteraturstudier

Sekundärdata har insamlats från litteratur och tidskriftsartiklar som påträffats via databaser på Göteborgs universitet samt Internet. Även finansiella rapporter som till exempel de intervjuade koncernernas årsredovisningar och kvartalsrapporter har använts som informationskälla. Slutligen har rådande rekommendationer och lagtext avseende goodwill samt de nya standarderna utgivna av IASB, som implementeras 2005, använts. De sökord som använts är bland annat goodwill och IFRS 3.

3.4 Metodproblem

Källkritik kan ses som en urvalsmetod. Det material som samlats in bedöms och det som inte är bra och relevant rensas bort. Syftet med källkritiken är att bestämma om källan är valid (mäter det den avser att mäta), relevant (väsentlig för frågeställningen) och reliabel (fri ifrån slumpfel). Det finns tre viktiga källkritiska kriterier som kan användas för att bedöma sekundärkällor. Det första kriteriet är samtidskravet som innebär att källan ska vara aktuell. Att använda så nya källor som möjligt är att föredra. Tendenskritik är det andra kriteriet och innebär att man bör vara vaksam på att informationen kan vara färgad eller vinklad av upphovsmannens attityder, åsikter och syften. Det tredje och sista kriteriet är beroendekritik vilket innebär att man bör granska om källorna är beroende av varandra. Respondenterna kan till exempel återge uppgifter som de hämtat från samma källa. När det gäller källor som hämtats från Internet finns det ingen enkel väg att undersöka en källas autencitet. Ett kritiskt förhållningssätt bör dock antagas gentemot denna typ av information (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 1999:151ff). För att avgöra hur giltig och tillförlitlig den information som frambringats är måste den metod som valts för insamling av data kritiskt granskas (Bell, 1999:89).

”Mått, parametrar, mätinstrument, test och undersökningsmetoder måste vara reliabla och valida för att vara användbara och lämpliga. Uppfylls inte dessa krav har inte forskningsresultaten vetenskapligt värde” (Ejvegård, 2003:70). För att uppnå en tillfredsställande grad av reliabilitet och validitet krävs kontinuerlig kritisk prövning och noggrannhet vid bearbetning av insamlat material (Holme & Solvang, 1997:163).

3.4.1 Reliabilitet

Varje mätning är i regel utsatt för slumpmässiga störningar och om dessa störningar är stora innebär det att det är otillförlitligt. Denna grad av tillförlitlighet kallas reliabilitet. Reliabiliteten kan även betecknas som frånvaron av slumpmässiga fel (Rosengren & Arvidson, 2001:72ff). Det som mäts ska ge tillförlitliga, användbara och stabila utslag och om andra oberoende undersökningar använder sig av samma angreppssätt och kommer fram till samma eller nästan samma resultat är reliabiliteten hög (Eriksson & Wiedersheim-Paul, 1999:40). När det handlar om intervjusituationer krävs det att det

finns en tillit mellan respondent och intervjuare för att resultatet ska ge en hög reliabilitet. Det krävs även att respondenterna är lika insatta i ämnet (Holme & Solvang, 1997:105). Respondenten och andra källor bör bedömas om de är tillförlitliga (Bell, 1999:99f).

När en intervju genomförs kan intervjuaren göra bedömningar, när svaren registreras, som kan leda till bedömarfel. Genom att använda sig av i högre grad standardiserade intervjuer och även spela in intervjun på band kan man räkna med en relativt god reliabilitet. Vid en intervju är reliabiliteten även beroende av en intervjuareffekt som eventuellt kan uppstå. Det innebär att respondenten genom intervjuaren får en aning om vad som förväntas av dem (Patel & Davidson, 2003:101f) Intervjuarens egenskaper kan framkalla ett visst svar hos en respondent och ett annat hos en annan respondent, till exempel om en fråga är oklart formulerad. Även ett tillfälligt tonfall eller minspel vid en intervju kan leda till att en respondent svara på ett annat sätt. Reliabiliteten kan bland annat öka och slumpens inflytande reduceras om olika standardiseringsförfaranden som till exempel noggranna instruktioner används (Rosengren & Arvidson, 2001:73). Om man vid en intervju använder sig av öppna frågor får respondenten svara med sina egna ord och dessa svar skall återges så ordagrant som möjligt. Reliabiliteten och jämförbarheten ökar dock med bundna frågor. Däremot sägs det att bundna svarsalternativ kan innebära att validiteten sjunker. Genom att standardisera intervjuerna höjs kvaliteten på insamlad data och därmed minskar intervjuareffekterna (Rosengren & Arvidson, 2001:160f).

Genom att i metodavsnittet redovisa denna uppsats undersökningsprocess kan läsaren göra en egen bedömning av arbetet och därmed bedöma uppsatsens tillförlitlighet. Respektive intervjuguide har använts under alla intervjuer och respondenterna har fått svara på samma frågor och i samma ordningsföljd så långt det varit möjligt för att öka tillförlitligheten av svaren. Alla intervjuer har genomförts med högtalartelefon samt spelats in på band för att undvika informationsförlust och misstolkningar. Det är troligen oundvikligt att drabbas av intervjuareffekt vilket innebär att även denna undersökning troligtvis drabbats. Om intervjuerna skulle genomföras på nytt med samma guide är det möjligt att resultatet till viss del skulle skilja sig åt. Detta kan bero på att ett begränsat antal respondenter behandlats.

Under undersökningsprocessens gång har vi försökt att använda oss av så aktuellt, tillförlitligt och relevant material som möjligt. De senaste årsredovisningar samt kvartalsrapporter har använts och de anses vara aktuella. Tidskriftsartiklar och litteratur som publicerats de senaste åren har använts i så stor utsträckning som möjligt men en del äldre litteratur har även inkluderats då vi anser att de fortfarande är av relevans. Även tidskriftsartiklar som inte kan benämnas som vetenskapliga har inkluderats och vi är medvetna om detta men anser att det inte ska behöva påverka uppsatsens kvalitet. Information om IFRS 3 har även insamlats från en del utav de stora revisionsbolagens hemsidor vilka anses vara väl uppdaterade.

När det gäller svaren från respondenterna är vi medvetna om att de kan påverkas av personliga erfarenheter och att de eventuellt inte vill berätta för mycket om vissa saker. Alla respondenterna har dock valt att ställa upp och figurera med sina namn i uppsatsen. Det finns även en möjlighet att respondenterna svarar liknande på en fråga eftersom de i sin tur kan ha erhållit informationen från samma källa, till exempel artiklar, möten med

kollegor och konferenser. Det finns en misstanke om att vissa respondenter är återhållsamma under intervjuerna vilket eventuellt inte varit fallet vid en besöksintervju. Det anser vi vara naturligt eftersom man inte möts öga mot öga och därmed inte får den sociala kontakten. Eftersom källor kan vara subjektiva och uppgifter om upphovsmännen få har insamlad information blivit kritiskt bemött. Det finns alltid en risk att respondenten vill framhäva sig själv och sitt företag, men detta är inte något som vi har iakttagit. Det finns även en risk att uppsatsskrivarna har egna åsikter som färgar av sig på uppsatsen men eftersom uppsatsskrivarna är tre till antalet anser vi att denna företeelse reducerats. För att minska risken för stress hos respondenten bokades varje intervjutillfälle, som tidigare nämnts, i god tid. Detta för att respondenten skulle ha möjlighet att själv välja ett passande tillfälle och plats för intervjun. Genom att använda oss av både intervjuer, aktuell litteratur och egna kunskaper samt använda sig av fakta i största möjliga utsträckning anser vi att reliabilitet och validitet ökar.

3.4.2 Validitet

Överensstämmelsen mellan det teoretiska och det empiriska begreppet är god i en mätning med hög validitet. Validitet kan beskrivas som frånvaron av systematiska mätfel. Om det inte finns några systematiska mätfel, mäts vad som avses att mäta och således täcker teoretisk och empirisk definition varandra. Att försöka bilda sig en uppfattning om giltigheten (validiteten) hos de mätningar som genomförs är att rekommendera. (Rosengren & Arvidson, 2001:70ff). Om validitet saknas är resultatet i stort sett värdelöst (Rosengren & Arvidson, 2001:78).

Det kan vara svårt att granska det som man själv skrivit och om det som avsetts att undersöka är det man undersökt. En åtgärd är att använda sig av någon annan som är insatt i problemområdet för att granska den så kallade innehållsvaliditeten (Patel & Davidson, 2003:100). De variabler som används skall vara relevanta och lämpliga mått på de egenskaper som undersöks annars uppkommer systematiska fel (Dahmström, 2000:263).

Intervjuguiden har utformats noggrant med tydliga och relevanta frågor, utifrån våra frågeställningar, vårt syfte samt från litteraturstudier. Detta för att erhålla mer heltäckande svar samt för att undvika missförstånd och därmed uppnå hög validitet. Intervjuguiden har även granskats och godkänts av handledare Gunnar Rimmel. Vidare har urvalet av respondenter genomförts efter vissa kriterier som nämnts ovan, bland annat har endast personer med god kännedom inom ämnet intervjuats. Utifrån uppsatsens problem och syfte har teori och debatt kring området valts ut. Uppsatsen har även lästs igenom av en inom området yrkesverksam person för att få synpunkter på innehållet. I största möjliga mån har även ursprungskälla sökts.

---

4. Empiri

I detta kapitel ges en kort presentation av respondenterna och de företag de representerar samt information från dess finansiella rapporter. Respondenterna har indelats i två grupper; företagsrepresentanter och redovisningsspecialister. Intervjuszvaren har sammanfattats och sammanställts efter frågeställningar i intervjuguiden.

4.1 Presentation av företag och företagsrepresentanter

Maries Artamendi har arbetat som koncernredovisningschef under många år för AB Electrolux, men har nu befattningen Senior Accounting Manager vilket innebär att hon besitter specialistkunskaper inom koncernredovisning och således har god kännedom om IFRS 3. Hon är ansvarig för allt som rör redovisningsprinciper såsom införelse av nya principer och även ändring av befintliga. Artamendi är lokaliserad på huvudkontoret i Stockholm. Enligt årsredovisningen har Electrolux påbörjat förberedelserna inför övergången till IFRS, vilket innebär att identifierar de mest betydande skillnaderna. Electrolux tillämpar även redovisning enligt US GAAP⁷ vilket innebär att goodwill inte skrivs av årligen utan istället prövas genom nedskrivningstest varje år. Ingen nedskrivning enligt US GAAP var nödvändig under 2003.

Viktor Arvidsson arbetar för moderbolaget Swedish Match AB på huvudkontoret i Stockholm som controller. Han anser att han har relativt god kunskap om IFRS 3. Enligt årsredovisningen ser Swedish Match över sina rapporteringsrutiner för att kunna samla in data som behövs för IFRS redovisningen. Swedish Match är noterade på NASDAQ-börsen i USA och lämnar viss ekonomisk information upprättad enligt amerikanska redovisningsprinciper, US GAAP. Swedish Match har efter kontrollen inte gjort någon nedskrivning enligt US GAAP under 2003.

Ylva Boström arbetar som koncernredovisningschef på Assa Abloy ABs huvudkontor i Stockholm och är väl insatt i IFRS 3. Enligt årsredovisningen har Assa Abloy etablerat en styrgrupp som arbetar med hur redovisningen skall tillämpas enligt IFRS. Personalen har fått utbildning och kommer att fortsätta att utbildas löpande under 2004. Under den senare delen av 2004 kommer Assa Abloy att informera analytiker och aktiemarknaden om vad IFRS kommer att få för konsekvenser för dem. En av de största skillnaderna enligt dem är IFRS 3 med hänseende till goodwill.

Henrik Brehmer arbetar på Securitas AB och har befattningen Senior Vice President Investor Relations och är lokaliserad i Feltham, London. Han har god kännedom om IFRS 3. Enligt delårsrapporten (jan-sep) har Securitas etablerat ett projekt för att utvärdera övergången till IAS/IFRS. De mest väsentliga effekterna av IFRS 3, som beskrivs, är redovisning av förvärv och redovisning av goodwill.

Kenneth Grönberg är redovisningschef på Getinge AB och har sin arbetsplats i just Getinge. Han har god kännedom om IFRS 3. Getinge har, enligt årsredovisningen, under 2003 påbörjat ett IFRS-projekt för att kunna identifiera väsentliga skillnader

---

⁷ Amerikansk redovisningspraxis. Utländska bolag som är noterade på börser i USA måste visa en omräkning och jämförelse med US GAAP (Nilsson, 2002:91).

mellan god redovisningssed i Sverige och IFRS. De har beskrivit att det är en väsentlig skillnad mellan nuvarande regler och IFRS när det gäller goodwill. En annan väsentlig skillnad är att nya företagsförvärv kräver mer detaljerad information enligt IFRS.

Fredrik Larsson på Gambro AB har befattningen Vice President, Corporate Accounting och sitter på huvudkontoret i Stockholm. Han anser sig ha god kunskap om IFRS 3. Enligt årsredovisningen ser Gambro över rapporteringsrutiner för att kunna samla in de data de behöver för redovisningen enligt IFRS. Personalen har fått relevant utbildning och kommer fortlöpande att utbildas under 2004. Även aktiemarknaden och analytiker kommer att informeras, under den senare delen av 2004, om vilka effekter IFRS kommer att få på Gambros redovisning. En av de stora skillnaderna de nämner är mellan RR 1:00 och IFRS 3 avseende goodwill.

Mats Pettersson är chef för koncernredovisningen på AB Volvo i Göteborg och har god kännedom om IFRS 3. Enligt årsredovisningen har Volvo under 2003 startat flera projekt vilka syftar till att anpassa de interna rapporteringsrutinerna till det nya regelverket. En av de största förändringarna enligt dem är de nya reglerna för redovisning av goodwill. Volvo tillämpar idag SFAS 141 *Business Combination* och SFAS 142 *Goodwill and Other Intangible Assets* vid beräkning av nettoresultat och eget kapital i enlighet med US GAAP. Inga nedskrivningar har gjorts till följd av de värderingar som utförts enligt övergångsreglerna till US GAAP.

4.2 Respondenternas svar

Under följande rubriker redovisas en sammanfattning och sammanställning av intervju svaren som erhållits från företagsrepresentanterna.

4.2.1 Företagens förberedelser

När det gäller företagens förberedelser inför konverteringen till IFRS 3 har alla företag genomfört en grundlig förberedelse för de nya redovisningsreglerna. Gemensamt för de företagen som är noterade i USA (Volvo, Swedish Match och Electrolux) är att de sedan 2001 har redovisat enligt den amerikanska redovisningsstandarden FAS 141, *Accounting for Business Combination*, vilken i stort sett överensstämmer med IFRS 3 när det gäller redovisning av goodwill. Detta innebär att de redan har erfarenhet av denna rutin. Enligt Mats Pettersson på AB Volvo finns erfarenheten och rutinerna redan och på så sätt underlättar övergången. Viktor Arvidsson på Swedish Match berättar att de har gjort justeringar för år 2004 eftersom att det krävs ett jämförelseår bakåt i tiden. De har tagit bort goodwillavskrivningarna och på så sätt ökat resultatet med motsvarande belopp. Detta har även Mats Pettersson på AB Volvo nämnt.

4.2.2 Företagens uppfattningar om de nya reglerna för goodwill

Fredrik Larsson på Gambro anser att de nya reglerna innebär både fördelar och nackdelar. Personligen anser han att det vore enklare att fortsätta att skriva av goodwill enligt RR 1:00, men eftersom deras konkurrenter är amerikanska och de inte behöver göra avskrivningar så leder de nya reglerna till ökad jämförbarhet. Enligt Larsson blir konsekvensen av att de amerikanska konkurrenterna inte behöver skriva av att de får högre vinster. Ur ett konkurrensperspektiv anser han att de nya reglerna ger en mer enhetlig redovisning, men det vore att föredra att göra förändringar i både IFRS 3 och US GAAP. Larsson menar att det positiva är jämförbarheten, men det negativa är att det innebär mer arbete. Vidare tycker han att avskrivning av goodwill är mer konkret då

posten så småningom kommer att försvinna. Med de nya reglerna kan posten ligga kvar och då kommer man till ett läge där goodwill på riktigt lång sikt ändå blir avskriven. Han konstaterar att verksamheter ändrar inriktning och verksamheter som idag inriktar sig på en viss sak kommer att inrikta sig på något annat om hundra år, men teoretiskt sett kan gammal goodwill ligga kvar. Därför anser han att det vore mer objektivt att skriva av. Han tror att det kan komma att bli nedskrivningar vid till exempel skifte av VD och att den risken försvinner om företag fortsätter att skriva av goodwill.

Kenneth Grönberg på Getinge säger att det till en början upplevdes komplicerat med de nya reglerna, med avseende att företag inte får skriva av goodwill längre. Nu när de kommit djupare in i problematiken och fått förståelse för hur de skall bena ut de immateriella tillgångarna, så känns det dock mer naturligt att redovisa enligt de nya reglerna.

Ylva Boström på Assa Abloy anser att de nya reglerna skall (teoretiskt sett) leda till en mer rättvis bild vilket är positivt, men menar att det återstår att se och utvärdera om resultatet blir så i praktiken. Fördelen med IFRS 3 är enligt henne att företag vid förvärv tydligare måste specificera vad man betalar för genom att bryta ut värden som inte är goodwill.

Mats Pettersson på AB Volvo tycker inte att övergången till IFRS 3 är en bra förändring och detta på grund av att impairment test främst baseras på antaganden om framtiden. Han anser att vid nya antaganden om framtiden leder de nya reglerna till att saker och ting kan ändras relativt snabbt och det i sin tur leder till att en annan tro om framtiden kan fås, till exempel valutakursförändringar som det aktuella dollarraset vilket påverkar oss och vårt resultat säger Pettersson. Han fortsätter med att värdet på ett företag är nuvärdet av alla framtida kassaflöden, men de framtida kassaflödena och hur stora de kommer att bli är föremål för stor osäkerhet och därmed blir värdet osäkert eftersom de bygger på antaganden. Han anser att denna osäkerhet förs in i redovisningen och att detta inte är bra. Vidare skulle han föredra att de nuvarande reglerna med planlig avskrivning och fasta spelregler om livslängden på goodwill skulle gälla i både USA och internationellt.

Maries Artamendi på Electrolux anser att det är väldigt svårt att ange en ekonomisk livslängd för en goodwillpost och att det inte är logiskt att goodwill har en livslängd på ett visst antal år och inte mer än 20 år. Electrolux har valt att skriva av deras goodwill på 40 år när det gäller större förvärv med motiveringen att förvärv av den kalibern som gjordes i Italien och USA inte är något som kan ses på en 20-årshorisont, utan de finns så länge som Electrolux existerar. Därför tycker hon att de amerikanska reglerna, som innebär att inte någon livslängd på goodwill bestäms, är bättre. Artamendi anser att de nya reglerna är bra, men att det finns praktiska delar, som till exempel impairment test, vilka inte är så lätta att genomföra. Hon fortsätter med att det kommer att innebära mer arbete med de nya reglerna, men att det finns metoder som kan användas. Hon tycker även att en fördel med de nya reglerna är att de immateriella tillgångarna som förvärvas måste analyseras och ges ett värde, dock är detta även en nackdel eftersom det är väldigt svårt att värdera dessa tillgångar.

Henrik Brehmer på Securitas menar att de nya reglerna innebär en dramatisk förändring i sättet att redovisa. Securitas har lagt ned mycket tid för att förstå effekterna för bland

annat dotterbolag och de kom fram till att förändringarna inte var så stora för deras del och kommer därmed inte påverkas i någon större omfattning. Han anser att det är ett omfattande projekt och berättar att någon har uttryckt det som det ”The Big Bang” inom redovisningen.

Viktor Arvidsson på Swedish Match anser att det kan vara komplicerat att genomföra en nedskrivningstest samt att det tar resurser, men han anser att om dessa tester utförs ordentligt så är det bra. Dock menar han att om vissa bolag gör nedskrivningstest medan andra inte gör det och försöker hålla uppe värdena så kan det skapa mindre homogenitet på marknaden, vilket kan komplicera jämförbarheten. Arvidsson menar att generellt sett är de flesta emot förändringar, men för deras del spelar det på det stora hela inte så stor roll när förändringarna väl är genomförda.

4.2.3 Harmonisering

Alla respondenterna tycker att harmonisering av redovisningen är positivt, men Mats Pettersson på AB Volvo tillägger att det finns många som har åsikter om att problemet är att redovisningsreglerna i USA inte är tillräckligt bra. Han anser att det är fel val att harmonisera genom dåliga regler. Harmoniseringen borde istället baseras på det befintliga regelverket, RR 1:00. Dock inser han att detta styrs genom politik. Henrik Brehmer på Securitas anser att det främst är den externa betraktaren som har nytta av harmoniseringen, för att kunna jämföra bolag i USA och Europa, men att de för deras egen del inte har någon större betydelse.

4.2.4 Rättvisande bild

Maries Artamendi på Electrolux tror att det kommer att bli en mer rättvisande, öppen och jämförbar redovisning och att detta är målsättningen med de nya reglerna. Hon tycker att detta är bra, men menar att det är något som framtiden får utvisa. Artamendi anser dock att deras egen redovisning inte har varit missvisande tidigare.

Viktor Arvidsson på Swedish Match anser att de nya reglerna förhoppningsvis kommer att ge en mer rättvisande bild. Han menar att om nedskrivningstest utförs på rätt sätt kommer goodwillvärdet att vara rätt vid rätt tidpunkt vilket är positivt. Arvidsson ger ett exempel; om ett bolag köps och det efter några år inte är värt så mycket som när det köptes, så ger de nya reglerna en mer rättvisande bild eftersom man skriver ned goodwill.

Kenneth Grönberg på Getinge anser att det eventuellt kommer att bli en bättre jämförelse mellan bolag som har goodwill och de bolag som inte har goodwill, eftersom de nya reglerna inte tillåter årliga avskrivningar på goodwill.

Även Ylva Boström på Assa Abloy tycker att de nya reglerna teoretiskt sett kommer att ge en mer rättvisande bild, men Fredrik Larsson på Gambro menar att det kommer att leda till en mer jämförbar bild, men är tveksam till om det kommer att bli en mer rättvisande bild.

Mats Pettersson på AB Volvo är osäker om detta kommer att leda till en mer rättvisande bild. Han tillägger att han kan förstå hur IASB har resonerat när de nya reglerna framtagits, ur ett teoretiskt synsätt, men han anser att de praktiska nackdelarna när det

gäller den nya reglerna överväger fördelarna. Vid användandet av de tidigare reglerna var möjligheten att förstå utfallet tydligare, anser han. Han föredrar de gamla reglerna.

4.2.5 Specificering av immateriella tillgångar

Ylva Boström på Assa Abloy anser att hanteringen av fördelningen av köpeskillingen kommer att bli lite mer komplicerad, men reglerna kommer att leda till att företag vid förvärv måste tänka till kring vad de egentligen betalar för. Sedan måste de identifiera och specificera andra immateriella tillgångar samt bryta ur dessa ur goodwill, vilket hon tycker är bra.

Henrik Brehmer på Securitas menar att specificera immateriella tillgångar är en bedömningsfråga, men i deras fall har det inte varit svårt. I Securitas delårsrapport beskrivs att förvärvsprocessen huvudsakligen kommer att vara föremål för anpassning till fördelning av köpeskillingen eftersom IFRS 3 kräver att mer av köpeskillingen skall allokteras till immateriella tillgångar.

Mats Pettersson på AB Volvo tycker att det kommer att bli komplicerat och ta mer tid att specificera immateriella tillgångar. Det kommer antagligen att leda till att de behöver anlita konsulter för att kunna fastställa dessa värden. Ett exempel han tar upp är hur ett värde skall kunna sättas på ett varumärke. Det är svårt att bedöma hur mycket av värdet, i en rörelse som har ett antal tillgångar och genererar ett visst värde, som beror på varumärket och hur mycket som beror på bra personal och så vidare. Han anser att det får bli en teoretisk modell som bygger på ett antal antaganden, men om det leder till en mer korrekt redovisning är han inte övertygad om.

Maries Artamendi på Electrolux menar att det kommer att bli en förändring eftersom företaget måste värdera samtliga immateriella tillgångar. Tidigare så kunde företagen allokera allt till goodwill i balansräkningen, men det gjordes vissa justeringar om det behövdes. Hon anser att det kommer att bli svårt att specificera och kvantifiera immateriella tillgångar.

Kenneth Grönberg på Getinge säger att de redan har praktiserat att specificera immateriella tillgångar, då de gjort ett förvärv under 2004. Han tillägger att de kommer att anlita konsulter för att hjälpa dem med att räkna ut och bena ut immateriella tillgångar vid förvärv. På sikt kanske Getinge kommer att bygga upp den kompetens som behövs, inom företaget.

Viktor Arvidsson på Swedish Match anser att det kommer att bli mer tidskrävande, men att det inte kommer att bli en så stor förändring. Tidigare så har den vanliga månadsrapporteringen endast inkluderat immateriella tillgångar och vid bokslut har de specificerat goodwill. Inför detta år har de skilt på goodwill och immateriella tillgångar i månadsrapporteringen. Det har enligt honom varit krångligt, eftersom våra bolag inte har haft klart för sig vad som är vad. Till nästa år skall det dock inte vara några problem för Swedish Match eftersom de har arbetat fram rutiner.

Fredrik Larsson på Gambro berättar att de redan har genomfört allokeringen till immateriella tillgångar och de har inte sett det som något problem. Han anser att det som kan ställa till problem vid förvärvsanalysen är vad som skall tas upp som immateriella tillgångar, till exempel orderstock och patent. En annan aspekt är hur ett

företag skall argumentera för vad goodwill egentligen är, det vill säga vad de har betalt för.

4.2.6 Nedskrivningar/Impairment test

På frågan om de har planerat att genomföra några nedskrivningar de kommande åren har alla respondenterna svarat att det inte finns inplanerat. Fredrik Larsson på Gambro påpekar att han inte kan svara på denna fråga eftersom han representerar ett börsbolag. Han berättar dock att de har tillämpat de svenska reglerna och för två eller tre år sedan skrev de ned goodwill med motsvarande 150 miljoner dollar, men de har inte kommunicerat effekten av det ännu, men en pressrelease kommer att publiceras när detta är färdigbearbetat.

Mats Pettersson på AB Volvo berättar att de har gjort dessa typer av test för 2002 och 2003 i deras US GAAP-redovisning och där kommit fram till att de inte haft något nedskrivningsbehov, men han menar att det är svårt att svara på frågor om framtiden. När de har redovisat enligt US GAAP har detta medfört att det har inneburit högre bokförda värden på goodwill.

Henrik Brehmer på Securitas ser ingen anledning att skriva ned värdet på goodwill som en effekt av de nya redovisningsreglerna. Viktor Arvidsson på Swedish Match anser att det inte finns någon större anledning att skriva ned goodwill om företaget går bra. Han tillägger att om de nuvarande reglerna hade fortsatt gälla så hade det inte spelat någon större roll om bolaget gått dåligt eftersom goodwill skrivs ned linjärt. För övrigt tycker han att det kommer att bli svårare att göra bedömningar vid de årliga nedskrivningstesterna.

4.2.7 Resultatpåverkan

Ylva Boström på Assa Abloy säger att resultatet kommer att påverkas positivt då goodwillavskrivningarna försvinner och de resultatbaserade måtten kommer också att påverkas positivt, om de inte genomför några större nedskrivningar. Om goodwillposten är rätt värderad kommer enligt Boström det inte att förekomma några större nedjusteringar vilket leder till en mer konstant goodwillpost.

Kenneth Grönberg på Getinge menar att deras resultat kommer att förbättras eftersom de inte ser något behov till någon goodwillnedskrivning.

Henrik Brehmer på Securitas säger att det är främst effekterna av de nya reglerna för goodwill som kommer att synas i deras balans- och resultaträkning, men att det givetvis inte har någon påverkan på kassaflödet.

Viktor Arvidsson på Swedish Match berättar att denna förändring kommer att ha stor påverkan på dem. De har hittills i år skrivit av goodwill med 139 miljoner kronor och med ungefär lika mycket föregående år. Deras resultat kommer att öka med det beloppet på grund av att avskrivningarna försvinner. Han anser att det inte har någon större betydelse att resultatet kommer att öka eftersom det inte är några pengar som flödar in eller ut vid avskrivningar. Han tillägger att marknadens syn på bolaget kanske kan påverkas men han tror ändå att det inte spelar så stor roll för dem som är insatta och ser på substansen i bolaget. Arvidsson menar också att om det endast ses till nyckeltalen

blir det stor skillnad eftersom tillgångsmassan blir större om de inte gör några nedskrivningar.

Mats Pettersson på AB Volvo menar att resultatet kommer att påverkas eftersom avskrivningarna försvinner samt om nedskrivningar genomförs. Han anser att generellt så kommer företagen i goda tider, när konjunkturen är bra, inte göra några nedskrivningar vilket leder till att resultatet generellt blir högre. Vid en lågkonjunktur får det motsatt verkan och slutsatsen blir att volatiliteten kommer att öka. För övrigt menar han att goodwillposten kommer att bero på hur de gör affärer och om de säljer och köper bolag.

Maries Artamendi på Electrolux konstaterar endast att resultatet kommer att förbättras till följd av de nya reglerna. Att goodwillposten kommer att ligga kvar ser hon som en nackdel eftersom som hon säger; ingen tycker om eviga poster.

4.2.8 Livslängd på goodwill

Alla företagen har använt sig av förvärvsmetoden och redovisat goodwill systematiskt över nyttjandeperioden (linjärt), men avskrivningstiden varierar mellan dem. Getinge och Gambro har använt sig av poolningsmetoden, men det är 10 till 15 år sedan.

Electrolux har som tidigare nämnts skrivit av goodwill över 40 år när det gäller tre stora strategiska förvärv mellan perioden 1986 till 1999. Resterande förvärv har skrivits av på upp till 20 år. Assa Abloy har skrivit av sin goodwill över 10 till 20 år beroende på vilken typ av bolag som förvärvats. Securitas har skrivit av sin goodwill mellan 5 och 25 år. Swedish Match har skrivit av sin goodwill över 10 till 20 år. Gambro har som sagt använt sig av förvärvsmetoden med ett undantag för poolningsmetoden. Deras avskrivningstid är 10 till 20 år, men främst 20 år. AB Volvo har som längst skrivit av goodwill över 20 år. Getinge har haft avskrivningar på 20 år för deras strategiska förvärv och 10 år för övriga förvärv.

Mats Pettersson på AB Volvo tycker att det är svårt att svara på hur lång tid goodwill kan ha ett värde eftersom det är helt olika beroende på situationen. I praktiken anser han att goodwill kan ha ett väldigt långt värde. Han ger ett exempel på om två bolag, som är verksamma på samma marknad, slås ihop kan kostnaderna bli lägre, så kallade synergieffekter. En sådan förändring lever kvar under mycket lång tid och kan på så sätt ge en evig vinst. Teoretiskt sett kan han förstå argumenten för de nya reglerna, men rent allmänt har redovisningsreglerna baserats på för hög grad teori. Han tycker att det tas för lite hänsyn till hur de i praktiken använder dem och att de utgår ifrån fakta istället för antaganden. Dessutom anser han att det är enklare för användare att förstå informationen enligt de gamla reglerna.

Pettersson anser att det rent teoretiskt alltid har varit svårt att bedöma ekonomisk livslängd på goodwill och därmed föredrar han RR 1:00 där det anges en gräns för hur många år goodwill kan ha ett nyttjandevärde. Petterssons argument för detta är att de finns en relevans med de gamla reglerna eftersom det är en enkel metod att hantera och det är begripligt och lätt att förstå för användare och analytiker. Han anser att eftersom ett övervärde betalas när ett företag förvärvs, för att få någon form av nytta, är det rimligt att kostnadsföra detta överpris under den period som nyttan realiseras.

Maries Artamendi på Electrolux anser att värdet på goodwill kan variera. Hon menar att vissa verksamheter kan ha ett värde så länge som företaget existerar och andra kan förlora sitt värde om de gör misstag och felsatsningar. Detta kan leda till att de förlorar sitt värde under till exempel ett par år. Om ett förvärv görs i ett land som har en icke gynnsam utveckling, till exempel om det förekommer krig, men det kan även bero på bransch och teknisk utveckling. Hon anser att det därför kan vara bra att företag behöver se över sin goodwillpost varje år.

Ylva Boström på Assa Abloy anser att hur lång tid goodwillposten kan ha ett värde måste bedömas från fall till fall.

Viktor Arvidsson på Swedish Match tycker att det är positivt att en bedömning inte behöver göras, av nyttjandeperioden, vid själva förvärvstidpunkten.

Kenneth Grönberg på Getinge anser att det är omöjligt att säga hur länge goodwill kan ha ett värde. Han menar att goodwill kan finnas hur länge som helst, men att den även kan försvinna relativt snabbt till följd av nedskrivningar.

4.2.9 Förvärv

Fredrik Larsson på Gambro har svårt att se att de nya reglerna kommer att påverka deras förvärvsstrategi. Däremot kommer deras förvärvsanalys att förändras eftersom att en större del av tillgångarna kommer att klassas som immateriella dock är det svårt att säga hur stor del. Larsson tror att det finns en viss risk att priser kommer att öka vid framtida förvärv, men poängterar att han är redovisningschef vilket innebär att han inte är så insatt i detta. Han anser ändå att företag bör bli mer försiktig vid förvärv.

Mats Pettersson på AB Volvo menar att det inte borde vara så att förvärvsstrategin skulle kunna påverkas av redovisningsregler och avgöra om företag vill betala mer vid ett förvärv, men han tror att risken finns att vissa saker kan påverkas. En effekt kan bli högre priser. I realiteten tror han inte att det har någon betydelse på hur ett företag, som eventuellt skall förvärvas, värderas. Den typen av värderingar görs i ett tidigare skede. Han berättar vidare att inför ett förvärv går det i princip ut på att se på vad det tänkta bolaget har för avkastningsförmåga på egen hand samt vilka synergivinster som kan uppnås. Vad gäller de nya reglerna menar han att det endast bör innebära en redovisningseffekt och att ett antal moment går igenom för att fastställa hur de i redovisningen ska allokera värdet på förvärvet. Möjligen tror han att det kan påverka hur ett företag fördelar en del av köpeskillingen till immateriella tillgångar som skall skrivas av, då har det betydelse för det framtida resultatet. Detta kan enligt Pettersson ha en väsentlig påverkan på om ett bolag förvärvas eller inte. Han anser vidare att företag inte bör bli mer försiktig vid förvärv eftersom avskrivningarna på goodwill inte behöver tas upp i prognosen. Det tror han kan leda till företag i vissa lägen är beredd att betala mer vid förvärvet.

Ylva Boström på Assa Abloy anser att förändringen inte kommer att leda till att företaget blir mer försiktig vid förvärv eller att mängden förvärv kommer att påverkas och således inte företagets förvärvsstrategi.

Viktor Arvidsson på Swedish Match tror inte att de nya reglerna kommer att ha så stor påverkan på förvärvsstrategin men poängterar att han inte är så insatt i detta.

Kenneth Grönberg ville inte svara på denna fråga eftersom han inte arbetar med förvärvsstrategin och därför inte vet hur den kommer att påverkas.

Maries Artamendi på Electrolux anser inte att förändringarna kommer att påverka företagets förvärvsstrategi. Hon tycker inte att det vore logiskt att de nya reglerna skall leda till att de förändrar hur de genomför sina förvärv eller att de skulle bli mer försiktiga. Artamendi menar att det kommer att krävas mer analys vid förvärv eftersom de tidigare inte behövt sätta ett värde på allt som till exempel kundlistor. Tidigare lades allt under goodwill. Vid stora förvärv har de sett över alla dessa saker, men inte satt ett konkret värde på dessa som nu måste göras. Hon poängterar dock att detta inte är hennes arbetsområde.

Henrik Brehmer på Securitas anser inte att deras förvärvsstrategi kommer att förändras. Han menar att de alltid haft en affärsmässig utgångspunkt för att stärka företaget. Den finansiella kalkylen har stor betydelse för deras förvärv. Securitas har varit mycket förvärvsinriktade under ett antal år, men nu gäller ett mer affärsmässigt beslut vilket innebär att de inte ska genomföra stora så kallade plattformsförvärv utan det handlar om att göra mindre riktade förvärv. Detta är framförallt aktuellt inom larmsidan för banker och högsäkerhetskunder. Han poängterar att det är ett rent affärsmässigt beslut och att det inte har något med redovisningsregler att göra. I Securitas delårsrapport påpekas att redovisningen av förvärv kommer att påverkas av IFRS 3 dock ändras inte de fundamentala skälen för förvärv.

4.3 Presentation av redovisningsspecialister

Jan Marton arbetar som universitetslektor vid Handelshögskolan i Göteborg. Han är även involverad i den svenska revisionsakademien, vilket är en organisation som skall stärka revisionen i Sverige samt utveckla samarbetet mellan de fyra stora revisionsbyråerna och universiteten. Jan Marton sitter även med i en underorganisation till EAA, *European Accounting Association*. Deras uppgift är att kommentera det som händer inom IASB samt ge ut remissvar till standarder. Jan Martons uppgift är främst frågor som rör koncernredovisning. Han har god kännedom om IFRS 3.

Jan Hanner är anställd som redovisningsspecialist på Öhrlings Price WaterhouseCoopers i Göteborg och arbetar heltid med frågor som rör IFRS och har därmed god kännedom inom ämnet.

4.4 Respondenternas svar

Under följande rubriker redovisas en sammanfattning och sammanställning av intervju svaren som erhållits från redovisningsspecialisterna.

4.4.1 Företagens förberedelser

Jan Hanner tror att företag som inte gjort förvärv under 2004 inte har förberett sig specifikt för IFRS 3. Det innebär att de företag som har gjort förvärv under 2004 har haft större anledning att ta till sig dessa regler mer konkret och arbetat med frågeställningar som till exempel att identifiera immateriella tillgångar. Företag som har gammal goodwill måste förbereda sig enligt de nya reglerna och testa den genom nedskrivningsprövning. Han menar att IFRS 3 inte har varit det mest akuta för företagen när det gäller införandet av IFRS.

Jan Marton anser att det är svårt att veta i vilken omfattning företagen har förberett sig, men menar att IFRS 3 inte är någon tekniskt invecklad standard. Att sluta skriva av goodwill är ingen komplicerad åtgärd utan det är nedskrivningsprövningarna som är svåra att utföra. Av alla nya standarder anser han att IFRS 3 är den som får störst effekt i resultaträkningen.

4.4.2 Redovisningsspecialisternas uppfattningar om de nya reglerna för goodwill

Jan Hanner poängterar att goodwill inte kommer att leva för evigt, trots att avskrivningarna försvinner, om företaget inte samtidigt underhåller den. Det som händer är att företag ersätter successivt förvärvad goodwill med internt upparbetad goodwill. Enligt Hanner är en skillnad mellan RR 1:00 och IFRS 3 att RR 1:00 talar om koncernredovisning medan IFRS 3 talar om Business Combinations. Grundprincipen i IFRS 3 är att det är två verksamheter som sammanförs medan det i RR 1:00 handlar om vilka typer av förvärv som helst. En annan skillnad är att IFRS 3 kräver ett större mått av analys vid förvärv än vad RR 1:00 gör och detta för att få en mer korrekt beskrivning av vad företaget faktiskt har köpt. Förhoppningsvis tror han att de nya reglerna leder till att redovisningen mer speglar vad företaget faktiskt har förvärvat och på vilka grunder det har förvärvats.

Hanner säger att effekten av de nya reglerna blir att mer identifieras som immateriella tillgångar. Han berättar vidare att om ett företag sätter ett värde på ett kundavtal som ger en viss avkastning och sträcker sig två till tre år, kommer den delen av det som tidigare var goodwill att skrivas av avsevärt mycket snabbare. En eventuell effekt av detta menar han är att en del av det övervärde som tidigare skrevs av över lång tid som goodwill nu kommer att flöda in och påverka resultatet lite snabbare. Ser man på det teoretiskt så blir mycket av övervärdet immateriella tillgångar enligt Hanner.

Jan Marton anser att ett vettigt argument för att inte skriva av goodwill är att det är svårt att bedöma den ekonomiska livslängden. Vidare berättar han att Redovisningsrådet och många andra var väldigt negativa till IFRS 3 när remissrundan var ute. Detta på grund av att de ville kunna skilja på förvärvad goodwill som skall vara med i balansräkningen och internt upparbetad goodwill som skall vara med. I takt med att företag förvärvat goodwill och att den med tiden sjunker i värde, så gör företaget nya investeringar i ny goodwill och på det sättet kanske goodwill behåller sitt värde, men den förvärvade andelen sjunker. I detta fall kommer företaget att få internt upparbetad goodwill som ligger kvar i balansräkningen enbart för att företaget gjorde ett förvärv långt tillbaka i tiden. Rent redovisningsteoretiskt tycker han inte att det är helt bra.

4.4.3 Harmonisering

Jan Marton anser att det är viktigt med harmonisering och då framförallt för företag med mycket internationella kontakter, vilket omfattar nästan alla börsbolag. För lokala och mindre onoterade företag har det mindre betydelse eftersom de inte behöver redovisa enligt IFRS 3. Det är främst harmonisering mellan Europa och USA som är syftet med IASBs nya regler. Han berättar att det pågår ett samarbete mellan IASB och det amerikanska FASB som skall harmonisera reglerna och IFRS 3 är en standard som kommit ur detta projekt. Samarbetet startades 2002 och förväntas vara klart 2008.

Marton menar att IASBs standarder ligger väldigt nära US GAAP-standarder i ett globalt perspektiv.

Jan Hanner tycker att det är viktigt med harmonisering med anledning av att världen blir mindre och mindre och landsgränser suddas ut. Ur näringslivets perspektiv är det som han säger, klockrent rätt att ha ett regelverk som alla ställer upp på och som innebär att oavsett var en årsredovisning kommer ifrån, så kan det dras slutsatser utan ytterligare undersökningar. Hanner menar att det är långt kvar innan vi är där, men att det är en vacker vision och att det naturligtvis är viktigt att koppla ihop redovisningen med USA och övriga världen. Hanner tillägger dock att det finns problem då det finns många svenska noterade företag som egentligen är för små för att kunna dra nytta av de nya reglerna. Om det görs en jämförelse mellan noterade svenska och amerikanska företag, så är de amerikanska företagens genomsnittsstorlek mycket större än de svenska.

4.4.4 Rättvisande bild

Jan Hanner menar att de nya reglerna kan ge en mer rättvisande bild. Han poängterar att det är viktigt för företagen att göra sin hemläxa när de förvärvar ett företag och analysera vad de faktiskt har köpt. Detta kan medföra att en läsare av årsredovisningen får större insikt i vad som motiverat köpet.

Jan Marton ifrågasätter vad som menas med rättvisande bild, men tillägger att om rättvisande bild innebär att verkligt värde används, så hamnar redovisningen närmare de nya reglerna. Å andra sidan menar han att det blir en aning slumpmässigt på grund av att en del företag har internt upparbetad goodwill som finns med i balansräkningen medan annan internt upparbetad goodwill inte finns med. Det blir en mer rättvisande bild på ett sätt samtidigt som jämförbarheten blir sämre och risken för subjektivitet i bedömningen av nedskrivningsperiod är ganska stor. Marton tror att så länge det är klart uttryckt i noterna vad goodwill är, så kan användarna själva göra bedömningar. Det är troligt att nedskrivning av goodwill, eller själva upplösningen av goodwill, inte kommer att avspegla sig i aktieanalytikerns modeller på grund av att det inte blir några löpande avskrivningar och tillfälliga effekter justeras bort.

4.4.5 Specificering av immateriella tillgångar

Jan Hanner anser att specificering av immateriella tillgångar är den stora stötestenen till följd av införandet av IFRS 3. Enligt Hanners erfarenhet är det svårt för företag att avgöra med vilken precision de skall specificera immateriella tillgångar och hur de skall gå tillväga. Han fortsätter med att det inte finns någon drivkraft hos företagen att identifiera immateriella tillgångar, utan att det är redovisare och revisorer som har tryckt på för att få detta till stånd.

Jan Marton betonar att IASBs upplägg syftar till att det skall vara principiellt teoretiskt riktigt och detta gäller även vid specificering av goodwill. Enligt Marton kan det bli en större omställning för svenska företag än det var för de amerikanska företagen vid deras införande av FAS 141 och FAS 142, eftersom de redan var vana vid ett mer teoretiskt upplägg. Marton säger att det som IFRS 3 förespråkar är att företag i princip skall gå lite längre i sitt försök att identifiera immateriella tillgångar, men är de inte möjligt att identifiera dem, redovisas det som goodwill. Effekten av detta blir att goodwill vid förvärv kommer att bli mindre och det kan även innebära större avskrivningar de första åren efter ett förvärv, om tillgångarna får en kort livslängd. Marton menar att företag

alltid måste ha en grund för varför de sätter ett visst värde på en immateriell tillgång, men har de inte det måste det redovisas som goodwill.

4.4.6 Nedskrivningar/Impairment test

Jan Marton anser att subjektiviteten vid nedskrivning kan medföra att jämförbarheten mellan företag kan bli sämre. Så länge det är klart uttryckt i noterna vad goodwill är, så är problemet inte så stort, säger han. Detta ställer större krav på användarna av redovisningen eftersom de skall kunna identifiera vad företaget har gjort. Enligt Marton finns det en risk att företag kan använda de nya reglerna till att utföra ett så kallat ”*Big Bath*” eftersom det ligger mycket bedömningar i nedskrivningsprocessen. Samtidigt betonar han att när det går dåligt för ett företag uppstår ofta ett nedskrivningsbehov. Marton väljer att citera Michael Porter, som säger att ”impairment testing is a monster created by accountants”. Porter menar att det inte finns objektivitet eftersom företag gör nedskrivningar när det passar dem. Marton menar att det finns en risk i att Porter har rätt eftersom objektiviteten kan minska. Det gör att det blir svårare att utläsa finansiella rapporter som årsredovisningar och därigenom fastställa om objektivitet är uppnådd eller inte.

Jan Hanner anser att syftet med IFRS 3 är att beskriva förvärvet på bästa möjliga sätt. Han anser att logiken bakom det faktum att företag inte skall utsätta goodwill för avskrivning är att den har obestämd livslängd. Det är på den grunden företag inte skall skriva av goodwill utan istället göra årliga impairment test under kontrollerade former. Det är omfattande upplysningar som skall till enligt IAS 36 med avseende på var goodwill hör hemma och bara det tycker han är ett steg i rätt riktning. Han menar att en annan fördel med de nya reglerna är att företagen måste allokera sin goodwill till kassagenererande enheter. Detta har företagen haft att göra med redan i dagens redovisning, men det har kanske inte gjorts på grund av att de haft en avskrivningsplan på sin goodwill. Med de nya reglerna blir företag tvungna att bryta ner sin goodwill och tala om var den hör hemma och att de måste tydligt specificera de parametrar de använt för att göra impairment test. Det är betydligt mer kontrollerat med de nya reglerna än tidigare och det borde ge en bättre insikt för en läsare som förstår vad förutsättningarna är.

4.4.7 Livslängd på goodwill

Jan Marton beskriver hur och varför USA valde att förändra redovisningen genom att bland annat förbjuda goodwillavskrivningar. Han påpekar att det främst berodde på att FASB ville bli av med poolningsmetoden som inte genererar någon goodwill. Den metoden var vanligare i USA än den har varit i Sverige. I USA användes enligt honom poolningsmetoden vid 30-40 procent av förvärven. Företagen ville inte göra avskrivningar på all goodwill och FASB gick därför med på en kompromiss som innebar att företagen inte behövde göra årliga avskrivningar på goodwill, istället infördes ett så kallade impairment test.

Jan Hanner menar att det nya regelverket är mer strikt och eventuellt mer teoretiskt uppbyggt. Han syftar till att företag nu skall göra ett impairment test och presentera hur de gått till väga i redovisningen av goodwill. Hanner säger att det bara är att gilla läget annars så platsar man inte att redovisa enligt IFRS och gör man inte det så platsar man inte på börsen.

Jan Hanner berättar att det blivit mer och mer accepterat att skriva av på längre tidshorisonter. Om ett företag vill skriva av förvärvad goodwill över lång tid så måste de enligt RR 1:00 göra en mer detaljerad beskrivning med motiv till varför goodwillavskrivningar skall förlängas. Med detta i åtanke anser Hanner att det kan vara bättre att inte göra avskrivningar.

Jan Marton anser att rent logiskt kan förvärvad goodwill inte ha en livslängd på mer än 20 år eftersom till exempel organisationsstrukturer och personalens kunskaper inte kommer att ha något värde om 20 år. Detta gäller så till vida att företaget inte fortsätter att investera i goodwilltillgångarna. Marton menar att om goodwill skall ha en lång livslängd, så måste marknaden vara mycket stabil och han är tveksam till vilka globala marknader som är så stabila att det företaget betalat för idag kan ha ett värde om 40 år.

4.4.8 Förvärv

Jan Hanner tror eventuellt att företagens förvärvsstrategi kan påverkas av de nya reglerna, men poängterar att redovisning är redovisning och medför inte att företag blir rikare eller fattigare och han tror därför inte att den borde påverkas. Han menar att en eventuell effekt kan bli att företag väljer att göra andra förvärv. Hanner tror inte att företag kommer att bli mer försiktiga vid förvärv.

Jan Marton tror inte att de nya reglerna teoretiskt sett kommer att påverka företagens förvärvsstrategi eftersom det ekonomiskt sett inte händer någonting. Han tror att aktiemarknaden kommer att se igenom detta och då kommer ingenting att hända.

5. Resultat och analys

I detta kapitel presenteras resultat och analys. Den bygger på uppsatsens fyra frågeställningar. Analysen ämnar binda samman empirin och referensramen. Kapitlet inleds med en kort beskrivning om företagens förberedelser inför konverteringen till IFRS 3 samt hur företagen har behandlat goodwill enligt RR 1:00.

Samtliga företag vi valt att undersöka i denna uppsats har gjort liknande förberedelser för att göra övergången till IFRS 3 så smidig som möjligt. Företagen har etablerat arbetsgrupper som skall utvärdera påverkan av övergången till IFRS. Det de tar upp som de största förändringarna är att goodwill inte får skrivas av årligen med de nya reglerna samt att de måste lämna mer detaljerad information vid företagsförvärv.

Gemensamt för företagen är att de fram till idag har använt sig av en linjär avskrivningsmetod då de skrivit av sin goodwill. Avskrivningstiden på goodwill för de flesta företagen har varierat mellan 5-25 år, men det finns företag som har avskrivningstid på 40 år. ÅRL förespråkar en avskrivningstid för goodwill på fem år om det inte går med rimlig grad av säkerhet att fastställa en längre livslängd. Enligt RR 1:00 är nyttjandeperioden för goodwill begränsad till 20 år om inte annat kan visas och den vanligaste avskrivningstiden för företagen, i uppsatsen, är mellan 10 och 20 år. Det är endast ett företag som skriver av på fem år, i enlighet med vad ÅRL anger. Vid förvärv har de använt sig av förvärvsmetoden. Två undantag är Getinge och Gambro som använt poolningsmetoden, men det var 10 till 15 år sedan. Med tanke på att poolningsmetoden inte får användas enligt IFRS 3 som enbart tillåter förvärvsmetoden, så borde det inte bli några problem för företagen eftersom de redan idag använder sig av den metoden. Den stora förändringen blir att de inte får skriva av linjärt över tiden utan att de istället måste göra ett impairment test varje år.

Hur kommer IFRS 3 att påverka företagen?

Konverteringen till IFRS 3 innebär stora skillnader för noterade koncerner och då främst genom redovisning av goodwill. Enligt RR 1:00 genomförs årliga avskrivningar på goodwill vilket innebär en jämn resultatpåverkan. IFRS 3 tillåter inte avskrivningar på goodwill, utan förespråkar en årlig nedskrivningstest, som beskrivs i delkapitel 2.5, vilket kan medföra att resultatet blir oregelbundet. I IFRS 3 skall immateriella tillgångar i högre utsträckning specificeras än i RR 1:00. Detta gäller alla förvärv som är gjorda från den 31 mars 2004 och framåt.

Företagsrespondenterna är eniga om att resultatet kommer att påverkas positivt eftersom goodwillavskrivningarna kommer att försvinna med de nya reglerna. En förutsättning är att det inte blir några nedskrivningar. Förutsatt att goodwillposten är rätt värderad innebär det att nedskrivningsbehovet försvinner. Det finns en risk att de nya reglerna kommer att öka spridningen av resultatet under en konjunkturcykel. Det ses av företagsrespondenterna som en nackdel medan redovisningsspecialisterna ser det mer som en naturlig effekt. För företagen är det förenat med en större risk att ha ett resultat som svänger upp och ned. Redovisningsspecialisterna ser det utifrån en mer grundläggande syn. De anser det vara mer naturligt att nedskrivningar kommer att ske främst under lågkonjunkturer, eftersom det framför allt är under dessa tider som behovet av nedskrivningar uppkommer. Enligt RR 17 skall en tillgång skrivas ned när det

redovisade värdet överstiger det så kallade återvinningsvärdet. Det nya regelverket ser till att företagen skall redovisa det verkliga värdet varje år. Det innebär mer arbete för företagen och vissa anser att det kan leda till en mer kreativ redovisning än tidigare.

På frågan om kommande nedskrivningar, svarade företagsrespondenterna att de inte kommer att göra några stora nedskrivningar under de närmaste åren. Konsekvenser av detta leder till en ökning av det redovisade resultatet.

Företagsrespondenterna har en skild uppfattning om vad som är bäst när det gäller avskrivning eller impairment test. De flesta anser att RR 1:00 är enklare och lättare att arbeta med, men att IFRS 3 ger en bättre transparenz av de förvärvade enheterna. De menar att de nya reglerna ger utrymme för mer bedömningar och det kan bli problem vid utförandet av impairment test. Även Massoud & Raiborn (2003) uttalar att företagsledningarna tillåts ett spelrum för att tolka, bedöma och vara partiska vid förvärv nu och i framtida perioder.

En redovisningsspecialist tar upp problemet om den subjektivitet som impairment test ger eftersom det ställer högre krav på dem som utför rapporterna, så att användaren kan översätta den data som ges. Noterna kommer att bli viktigare i och med införandet av IFRS regelverk. Om redovisarna använder noterna på ett korrekt sätt och upplyser användaren om vad företaget gjort så innebär inte förändringen något problem. Eftersom antalet bedömningar är fler med de nya reglerna så kan möjligheten att genomföra ett *Big Bath* öka. Om ett företag utför en väsentlig nedskrivning av goodwill ett år kommer det att leda till att de inte behöver göra nedskrivning under ett antal år, vilket kommer att resultera i att resultatet blir bättre de följande åren. Företag kan i viss mån välja tidpunkt för att göra nedskrivningar av goodwill för att kunna styra och anpassa resultatet i den riktning de vill. Vid lågkonjunktur kan företagsledningen besluta om att göra stora nedskrivningar eftersom de redan i det läget inte presterar ett bra resultat. Då kan de lika väl ta ett ännu sämre resultat för att de följande åren visa ett bättre redovisat resultat. Denna diskussion förs även av Massoud & Raiborn (2003) i delkapitel 2.7. Nedskrivningar kan även ske vid exempelvis skifte av VD. En nytillsatt VD kan välja att ta stora kostnader direkt för att redovisa ett lägre resultat med den följd att resultatet sedan kommer att förbättras vilket kan ge sken av att skiftet av VD har varit till nytta för företaget.

Ett av syftena med IFRS 3 är att användaren av redovisningen skall kunna få en mer korrekt bild av förvärvet och de bakomliggande faktorer som fanns vid förvärvet. Att IASB inte längre tillåter avskrivning på goodwill är av det faktum att de anser att goodwill i sig inte kan ha en bestämd livslängd. De flesta av respondenterna tycker att det är svårt att bestämma en ekonomisk livslängd på goodwill och delar därmed IASBs uppfattning. Ett av de undersökta företagen har trots det tidigare regelverket valt att skriva av goodwill på 40 år, för vissa strategiska förvärv, vilket kan tolkas som en invändning mot en bestämd livslängd på goodwill. Argumentet var att den förvärvade goodwill som gjordes vid dessa förvärv kommer att kvarstå så länge företaget existerar. En redovisningsspecialist uttrycker att det är orimligt att säga att förvärvad goodwill skulle ha en längre livslängd än exempelvis 20 år. En förutsättning för att goodwill skall kunna ligga kvar i balansräkningen under en längre tid är dock att den underhålls. Det innebär att förvärvad goodwill efterhand ersätts med internt upparbetad goodwill.

Att företagsrespondenterna är mer kritiska till IFRS 3 kan till stor del bero på att de är vana vid att redovisa efter ett visst sätt och att IFRS 3 är mer teoretiskt uppbyggd än RR 1:00. IASBs redovisningsstandarder har mer vuxit ur den anglosaxiska traditionen och det kan bli en större förändring för Sverige och andra länder som har haft en redovisning som präglats av den kontinentala traditionen som bland annat nämns av Smith (2000) i delkapitel 2.1. Många av företagsrespondenterna anser att de nya reglerna är för teoretiskt uppbyggda. Det är dock ingen slump att det är på det sättet och redovisningsspecialisterna menar att det är IASBs arbetssätt.

Som nämns i delkapitel 2.6 innebär IFRS 3 respektive IAS 38 att de immateriella tillgångarna skall identifieras och tydligare separeras från goodwill, än vad som krävs enligt RR 1:00 och till följd av detta har reglerna kring identifierbarheten av immateriella tillgångar lättats upp. Det har främst gjorts för att få företag att särredovisa immateriella tillgångar från goodwill i större utsträckning. Detta leder till att goodwillposten bli mindre. Det kan upplevas som att dessa förenklingar i regelverket borde göra det lättare för företagen medan de själva verkar uppleva det som komplicerat och tidskrävande, vilket kan ses som en paradox. Resonemanget är i och för sig logiskt eftersom de gamla reglerna tillät företagen att lägga mer eller mindre vad de ville i goodwillposten och många företag utnyttjade detta, vilket har lett till att flera företag har mycket stora goodwillposter.

Det är möjligt att när det gäller framtida förvärv så kommer inte skillnaden på resultatet bli så stor eftersom kraven på att identifiera immateriella tillgångar är större. De immateriella tillgångarna kommer eventuellt även i fortsättningen att i stor utsträckning, skrivas av på fem år. Detta kan belysas i ett exempel, om ett företag förvärvar ett annat företag och goodwillposten blir 100 tkr. Den förvärvande koncernen väljer att skriva av beloppet under 20 år enligt RR 1:00 och det ger en årlig avskrivning på fem tkr per år. Enligt IFRS 3 som inte tillåter goodwillavskrivningar, men som förespråkar att företagen skall identifiera mer immateriella tillgångar, identifieras 25 tkr av de 100 tkr som immateriella tillgångar och skrivs av på fem år. Det innebär att under de fem första åren blir det samma avskrivningskostnad vare sig företaget använder de nya eller gamla reglerna.

Företagsrespondenterna och redovisningsspecialisterna är eniga om att det kommer att bli mer tidskrävande och mer komplicerat att identifierbara immateriella tillgångar när de skall separeras från goodwill. Redovisningsspecialisterna menar att mer kommer att klassificeras som immateriella tillgångar och effekten blir att goodwill kommer att bli mindre vid förvärv och det kan även innebära att det blir större avskrivningar de första åren efter ett förvärv, om tillgångarna får en kort livslängd. En annan effekt kan bli en snabbare påverkan i resultaträkningen.

Hur ser företag och redovisningsspecialister på harmonisering av redovisning?

Iqbal (1997) beskriver i delkapitel 2.8 att harmonisering har som syfte att öka jämförbarhet mellan internationella företag. Det skall mynna ut i en värld där investerare skall kunna ställa företag i relation till varandra. I och med att globaliseringens krafter blir tydligare ökar kravet på en mer homogen redovisning och samarbetet mellan IASB och FASB är ett uttryck på detta. Näringslivet och investerare vill kunna jämföra bolag oavsett i vilken världsdel årsredovisningen är skriven. Harmoniseringsprocessen diskuterades, enligt Ryan, Scapens & Theobald (2002), redan

under 1970-talet då verksamma inom redovisningsområdet i USA och Storbritannien började intressera sig för en gemensam föreställningsram, som innebar likartade redovisningsstandarder. De tar även upp utvecklingen av globaliseringen under 1990-talet där de upplyser om att investerare vill investera i hela världen. Harmonisering kan leda till att effektiviteten ökar samt att risken för felanalyser reduceras och i slutändan kommer ekonomin som helhet att gynnas eftersom komplexiteten i ekonomin blir mindre.

Redovisningsspecialisterna anser att utgångspunkten för harmonisering och framtagandet av IAS/IFRS bygger på att harmonisera internationell redovisning, men framförallt att harmonisera Europa med USA. IFRS 3 bygger till stor del på den amerikanska FAS 141 och FAS 142 och den är en kompromiss. FASB ville i motsats till företagen förbjuda poolningsmetoden och som en eftergift accepterade FASB att företagen inte behövde skriva av goodwill, istället infördes ett årligt impairment test som skall återspegla det rätta värdet på goodwill i balansräkningen. Detta diskuteras även i delkapitel 2.7 av Massoud & Raiborn (2003). Kompromissen har präglat Europa och Sverige. I Sverige har inte poolningsmetoden varit tillnärmelsevis lika använd som den varit i USA. De tidigare reglerna med planmässig avskrivning har en starkare koppling till den kontinentala redovisningstraditionen, medan de nya reglerna mer bygger på den anglosaxiska traditionen som innebär mer bedömningar. Det kan innebära att vissa svenska företag får en mer arbetsam övergång än vad de amerikanska företagen fick när reglerna introducerades i USA. Anledningen är att svenska företag inte har samma vana av att redovisa efter den typ av bedömningar som används i den anglosaxiska traditionen. Övergången till det nya regelverket kommer främst förenklas för de företag, i vår uppsats, som är noterade i USA eftersom de redan nu redovisar enligt US GAAP.

I och med att det lyfts in mer bedömningar i redovisningen kan det innebära att jämförbarheten blir sämre. Det går emot ett av syftena med harmoniseringen. För att minimera denna risk blir det än viktigare att företag beskriver hur de gått tillväga i noterna. Arbetet med harmonisering leder dock inte till en homogen redovisning när redovisningen tillåter mycket subjektiva bedömningar. Ett annat problem, som Nilsson (2002) tar upp i delkapitel 2.8, är de skillnader inom kultur, tradition, miljö och språk som existerar i världen. För att bygga över dessa eventuella problem, blir det som tidigare nämnts viktigt att utföraren av redovisning tydligt och pedagogiskt beskriver deras tillvägagångssätt.

Företagsrespondenterna och redovisningsspecialisterna anser att harmonisering av redovisning är viktig och att det framförallt är användaren av finansiella rapporter som får den största nyttan av harmoniseringen och det stämmer överens med Nobes & Parkers (1991) åsikter angående internationell harmonisering. En negativ uppfattning bland några företagsrespondenter är att harmoniseringsprocessen bygger på dåliga redovisningsregler. De företagsrespondenter som anser detta ser hellre en harmonisering som bygger i större utsträckning på RR 1:00 och den kontinentala traditionen. De företag som är med i uppsatsen kan komma att vinna på en harmonisering eftersom de är stora internationella koncerner. Med en harmonisering som leder till att ledning och redovisningsansvariga endast behöver vara insatta i ett redovisningssystem blir enkelheten i systemet bättre och det kan på så sätt generera besparingar för koncerner som Nilsson (2002) nämner i delkapitel 2.8.

Nilsson (2002) nämner även att de stora företagen får bättre konkurrensmöjligheter med en mer homogen redovisning. Med hjälp av de nya reglerna kan företagen lättare jämföras och det gynnar den globala marknaden som helhet. För användare i ett globalt perspektiv kan det innebära en förenkling. Redovisningsrapporter blir mer enhetliga och användare behöver inte lära sig ett flertal nationella redovisningssystem. På det nationella planet kan det dock eventuellt innebära det motsatta eftersom de nya reglerna bygger på mer flexibla och subjektiva värderingar. Det kan enligt en redovisningsspecialist ses som mer objektivt att skriva av goodwill och det blir enklare för användare att jämföra företag över tid. De nya reglerna kommer att innebära att det redovisade resultatet kan skifta mycket och det kan vara svårt för vissa användare att tyda finansiella rapporter.

Företagsrespondenterna som intervjuades är negativa till att det införs mer subjektiva bedömningar i redovisningen samt anser att det leder till en mer komplicerad och teoretisk redovisning. De gamla redovisningsreglerna innefattade även de en viss grad av bedömningar, till exempel var företagen tvungna att bedöma livslängd på goodwill, men de uppfattas av företagsrespondenterna som enklare och inte lika komplexa. De nya reglerna innebär att mer arbete läggs på företagen och i Sverige är inte det genomsnittliga noterade företaget lika stort som det genomsnittliga företaget som är noterat i exempelvis USA. Det kan innebära att kostnaderna för ett svenskt företag blir större än ett i USA, eftersom de inte får ta del av lika mycket nytta av de nya redovisningsreglerna.

Enligt legitimitetsteorin är redovisningen ett verktyg för att tillmötesgå olika intressenters krav och därigenom legitimera företagets verksamhet ur företagets perspektiv. Företagen har förberett sig inför konverteringen till IFRS genom att utbilda personal och etablerat arbetsgrupper, för att utreda hur IFRS 3 kommer att påverka dem. De företagsrespondenter som intervjuats har haft god kännedom om IFRS 3. Företagen vill bland annat i årsredovisningen visa att de är väl förberedda inför det nya regelverket, även om de inte exakt kan visa vad konsekvenserna kommer att bli. Att de inte skriver exakt hur de kommer att påverkas beror dels på att de inte vet och att de inte kan eller får upplysa marknaden om allt. Användare av finansiella rapporter är, enligt Nobes & Parker (1991), drivkraften bakom de nya reglerna och det är därför av vikt att tillmötesgå deras krav på tillförlitlighet. Den förberedelse som företagen har gjort kan tyda på att de vill legitimera sig gentemot sina användare av redovisning, för att på så sätt skapa ett erkännande och visa intressenterna att de besitter den aktuella kunskap som behövs vid konverteringen till de nya reglerna. Det kan vara särskilt viktigt för svenska företag, exempelvis de som behandlas i uppsatsen, som har mycket affärer med utlandet att visa utländska användare av finansiella rapporter att de har god kunskap inför konverteringen. Om företag visar att de är förberedda och införstådda med de nya reglerna så kan det leda till en konkurrensfördel.

Det är sannolikt att ett företags olika intressenter har varierande intressen och gör olika bedömningar av företagets legitimitet. Ett företag som är effektivt och lönsamt kan anses legitimt av vissa intressenter, men det är oftast inte tillräckligt för att samtliga intressenter skall legitimera företaget. Det redovisade resultatet är inte det enda som är av betydelse för analytiker och investerare. För vissa intressenter är det av större vikt att resultatet och redovisningen är tillförlitligt.

Kommer IFRS 3 att leda till en mer rättvisande bild?

Syftet med IAS/IFRS är, som nämns av Jönsson Lundmark (1999) i delkapitel 2.9, att användare av redovisning skall kunna lita på att redovisningsrapporter upprättas enligt IAS regler och på så sätt kunna jämföra bolag i olika länder.

Resultatet av undersökningen ger ett tvetydigt svar på denna fråga. Företagsrespondenterna tror att IFRS 3 kommer att leda till en mer jämförbar bild, men är osäkra på om det kommer att bli en mer rättvisande bild. En del anser att IFRS 3, ur en teoretisk synvinkel, kommer att ge en mer rättvisande bild och är positiva till förändringen. Andra anser att RR 1:00 är en mer lämplig rekommendation för att ge en mer rättvisande bild och skulle föredra om IASB hade valt den istället för att utgå från FASBs regler. Motivet till att RR 1:00 skulle ge en mer rättvisande bild av verksamheten är att det, i motsats till IFRS 3, genomförs årliga avskrivningar där det ges mindre utrymme för att göra nedskrivningar av goodwill när det passar företaget. Samtidigt anser vissa att det är det som är bra med IFRS 3, att den visar aktuellt värde på goodwill. Eftersom reglerna ännu inte har applicerats är det svårt för respondenterna att se vad effekterna av IFRS 3 kommer att resultera i, men det är ingen som tydligt uttrycker att IFRS 3 kommer att ge en mer rättvisande bild i praktiken.

Redovisningsspecialisterna menar att IFRS 3 kan leda till en mer rättvisande bild, för att företagen måste göra grundligare analyser vid företagsförvärv. Det kan leda till att en läsare av årsredovisningen kan få mer förståelse, för vad som motiverat köpet. Dessutom kommer redovisningen närmare den anglosaxiska traditionen som ger en mer verklig bild av värdet i och med ett årligt impairment test. Ett problem är att viss internt upparbetad goodwill kommer att finnas med i balansräkningen för en del bolag, men inte för andra. Detta beror på att subjektiviteten vid nedskrivningsförfarande är stor. Goodwill som inte underhålls kan få ett relativt kort värde. Om inte företaget vill skriva ned förvärvad goodwill så kommer den att ersättas med internt upparbetad goodwill och det kan bli problem att skilja dem åt. Med de gamla reglerna skrevs förvärvad goodwill av enligt plan. Internt upparbetad goodwill hölls på så sätt utanför balansräkningen.

Eftersom de nya reglerna tar in mer bedömningar vid eventuell nedskrivning och att subjektiviteten vid nedskrivning är stor är det sannolikt att redovisningen inte kommer att leda till en mer rättvisande bild i det avseendet. IFRS 3 kräver, som nämns i delkapitel 2.4.3, att förvärvad goodwill skall värderas till verkligt värde och det i sig borde ge en mer rättvisande bild av företags goodwill. En del företagsrespondenter anser dock att de nya reglerna kopplar redovisningen till en osäkerhet som finns i världen, som till exempel valutakursförändring. Att redovisa det verkliga värdet är ofta svårt att göra tillförlitligt. Osäkerheten kan således innebära att redovisningen blir mindre tillförlitlig än tidigare. För att redovisningen skall ge en rättvisande bild är det till stor del upp till utföraren att vilja ge en rättvisande bild av verksamheten.

Kommer förvärvsstrategin att förändras i och med införandet av IFRS 3?

Införandet av IFRS 3 kommer att innebära nya och tydliga regler för hur verkligt värde skall beräknas i samband med företagsförvärv. Immateriella tillgångar skall identifieras och specificeras på ett tydligare sätt än enligt RR 15. Det utökade upplysningskravet kan leda till ett bättre underlag för användare av redovisning att bedöma företagsförvärv.

Enligt företagsrespondenterna styrs förvärvsstrategin i ett företag vanligtvis av företagsledningen och därför har inte respondenterna den information som behövs för att svara på denna frågeställning på ett utförligt sätt. De tror dock inte att deras förvärvsstrategi kommer att ändras till följd av införandet av IFRS 3. Några poängterar dock att det kommer att krävas en mer utförlig förvärvsanalys, eftersom de tidigare inte behövt värdera alla immateriella tillgångar utan kunde välja att lägga det i goodwillposten. Redovisningsspecialisterna tror inte heller att förvärvsstrategierna kommer att ändras, men eventuellt kan det innebära att företag väljer att göra andra förvärv istället. En del av företagsrespondenter anser att det finns en risk att priset kommer att öka vid framtida förvärv som en effekt av IFRS 3.

Avslutningsvis bör dock poängteras att det nya regelverket endast är en redovisningseffekt och kassaflödet inte kommer att påverkas. Insatta användare av finansiella rapporter kommer inte att påverkas av denna förändring i redovisningen. De som inte är så insatta kanske inte genomskådar att det endast är en redovisningsförändring och tror att företagens ökade resultat beror på ökad lönsamhet.

---

6. Slutsats och egna reflektioner

I detta kapitel presenteras uppsatsens slutsatser som ämnar ge svar på uppsatsens frågeställningar. Kapitlet avslutas med att författarna återger egna reflektioner om uppsatsämnet samt förslag till fortsatt forskning.

6.1 Slutsatser

Hur kommer IFRS 3 att påverka företagen?

Implementeringen av IFRS 3 kommer att leda till stora förändringar för noterade företag på koncernnivå. Det som kommer att vara mest framträdande är att det redovisade resultatet för vissa koncerner kommer att öka kraftigt till följd av att goodwill ej längre får skrivas av och istället skall testas årligen genom ett så kallat impairment test. Det är dock inte säkert att hela denna effekt kommer att synas de första åren på grund av att den goodwill som förvärvats efter 2004 inte kommer att ge så stor effekt i resultaträkningen, eftersom en större del skall identifieras som immateriella tillgångar och särredovisas från goodwill. Förutsatt att de immateriella tillgångarna, som har en begränsad livslängd, skrivs av under kort tid leder det till att det redovisade resultatet inte förändras i större utsträckning än vad det hade gjort enligt RR 1:00. Det kan till och med bli lägre i vissa fall. När de immateriella tillgångarna är avskrivna kommer det redovisade resultatet att öka.

En allmän uppfattning bland respondenterna är att det är svårt att bestämma en ekonomisk livslängd på goodwill. IASB har uppfattningen att det inte är möjligt att bestämma en nyttjandeperiod för goodwill och vissa immateriella tillgångar och tillåter därför inte längre avskrivning på goodwill. Immateriella tillgångar som har en bestämd livslängd skall dock skrivas av. IASB har infört tydligare kriterier för identifierbarhet av immateriella tillgångar med motivet att få företag att särredovisa dessa från goodwill, i mycket större utsträckning än tidigare. Att specificera immateriella tillgångar kommer att leda till att mer resurser tas i anspråk än tidigare. Det kommer även att leda till att företagen och användare av redovisningen får en tydligare uppfattning om vad förvärvet innehåller och vad syftet med förvärvet var.

Hur ser företag och specialister på harmonisering av redovisning?

Harmonisering har som syfte att öka jämförbarheten mellan internationella företag och det är något som alla respondenterna tycker är viktigt. En åsikt är dock att en strävan mot harmonisering borde ske genom det befintliga regelverk som präglar den svenska redovisningen. Argument emot införandet av IASBs regelverk är att det inför en viss grad av osäkerhet och komplexitet i redovisningen. Harmonisering i sig leder inte till en homogen redovisning, kvar ligger problem som länders olika traditioner, miljö och språk. Även om globaliseringens krafter är starka och viljan att få till en mer enhetlig redovisning, så kvarstår dessa problem och de kommer att ta tid att överbygga.

En harmonisering kan innebära konkurrensfördelar samt att kostnaderna blir lägre för stora internationella företag. I ett globalt perspektiv leder harmonisering till att de finansiella rapporterna blir mer enhetliga och det gynnar användarna. Även effektiviteten kan öka genom harmonisering samt att risken för felanalyser reduceras

och i slutändan kommer ekonomin som helhet att gynnas eftersom komplexiteten i ekonomin blir mindre.

Kommer IFRS 3 att leda till en mer rättvisande bild?

I flera avseenden innebär de nya reglerna att redovisningen inte kommer att ge en mer rättvisande bild. Det beror bland annat på att det nya regelverket medför bedömningar i större utsträckning än tidigare och att flera av dessa bygger på subjektiva värderingar som företag gör, vilket kan leda till att jämförbarheten blir sämre. En del av respondenterna menar att företag kan komma att utföra nedskrivningar när det passar företaget bäst och inte för att återspegla det verkliga värdet. Nedskrivningsbehovet kommer dock vara som störst vid lågkonjunktur. En annan orsak till att den rättvisande bilden kan bli sämre är att det kommer att bli svårt att skilja på vad som är internt upparbetad goodwill kontra förvärvad goodwill, i balansräkningen. Om företagen inte väljer att skriva ned förvärvad goodwill kan en orsak vara att den ersätts av internt upparbetad goodwill.

Det nya regelverket kan leda till en mer rättvisande bild eftersom företagen måste genomföra grundligare analyser vid företagsförvärv. Goodwillposten kommer att återspegla ett verkligt värde, enligt den anglosaxiska traditionen, om nedskrivningstesterna genomförs på ett tillförlitligt sätt. För att redovisningen skall ge en rättvisande bild är det till stor del upp till utföraren att vilja ge en rättvisande bild av verkligheten.

Kommer förvärvsstrategin att förändras i och med införandet av IFRS 3?

Respondenterna har inte den information som krävs för att besvara denna frågeställning, men är av den allmänna synen att förvärvsstrategin inte kommer att påverkas av det nya regelverket. Att en redovisningsförändring skulle kunna ändra på ett företags grundläggande förvärvsstrategi är enligt våra respondenter inte möjligt. Ett argument är att goodwill inte har någon effekt på kassaflödet. Vissa tror dock att det kan komma att innebära ett krav på en mer utförlig förvärvsanalys samt att företag väljer att göra andra företagsförvärv istället.

6.2 Egna reflektioner

Vi vill börja med att poängtera att det inte går att dra några generella slutsatser av informationen i denna uppsats på grund av det begränsade urvalet. Innan vi började arbetet med uppsatsen var våra kunskaper om IFRS 3 begränsade. Det var mycket intressant att läsa in sig i ämnet eftersom det är ett aktuellt och hett debatterat ämne inom ekonomi- och redovisningsvärlden. När vi tog del av denna information var intrycket att konverteringen till IFRS 3 med avseende på goodwill skulle innebära en dramatisk förändring för företags redovisning. Under arbetsprocessens gång har vi via intervjuerna insett att det är en stor förändring för företagen, men att den inte är så drastisk som den ger sken av. Företagen är väl förberedda och konverteringen innebär inget större problem för dem. Däremot finns det skilda åsikter om nyttan av det nya regelverket. Vi har hört kommentarer som att förändringarna är en "non issue" medan andra tycker att det är mycket tidskrävande och därför inte har en lika positiv inställning.

Avslutningsvis tror vi att harmoniseringsprocessen kommer att vidareutvecklas. FASB har de senare åren fått uppleva en rad av redovisningsskandaler som till exempel Enron och WorldCom. Skandalerna verkar ha fått FASB att inse att deras redovisningsregler inte är perfekta och att även USA kommer att tjäna på ett utökat samarbete. Både genom det gamla och genom det nya regelverket har det varit svårt att redovisa en rättvisande bild av goodwill. Frågan är om det någonsin kommer att gå att visa en rättvisande bild av goodwill?

6.3 Förslag till fortsatt forskning

Eftersom denna uppsats har upprättats innan konverteringen till IFRS 3 genomförts, finns liten praktisk erfarenhet av regelverket vilket inneburit att endast antaganden har kunnat göras om effekterna. Det finns därför åtskilliga uppslag till fortsatt forskning inom ämnet. Nedan redovisas ett urval.

- Det har konstaterats att det redovisade resultatet kommer att öka under de kommande åren. Följaktligen vore det intressant att undersöka hur utfallet blir några år efter implementeringen.
- Enligt IFRS 3 skall en större del av de immateriella tillgångarna särredovisas från goodwill i större utsträckning. Det vore intressant att undersöka om detta krav kommer att efterföljas och om goodwillposten till följd av detta kommer att minska. En infallsvinkel kan vara en kvantitativ undersökningsmetod.
- Harmonisering skall leda till en mer jämförbar redovisning. Det vore därför av intresse att studera årsredovisningar från olika länder som använder IFRS regelverk, för att ur ett användarperspektiv studera om de är jämförbara.
- Slutligen kan det även vara av intresse att genomföra en studie över eventuella kurseffekter som uppkommit till följd av förbudet att skriva av goodwill.

Källförteckning

Litteratur

- Bell, Judith (2000). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Dahmström, Karin (2000). *Från datainsamling till rapport - att göra en statistisk undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Ejvegård, Rolf (2003). *Vetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur
- Holme, Idar Magne & Solvang, Bernt Krohn (1997). *Forskningsmetodik – Om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.
- Iqbal, M. Zafar, Melcher, Trini U & Elmallah, Amin A (1997). *International Accounting: a global perspective*. Cincinnati (Ohio): South Western Collage Publishing.
- Jönsson Lundmark, Birgitta (1999). *IASC och IAS – en introduktion*. Stockholm: KPMG redovisningsregler.
- Ljungberg, Roland & Phillips, Dan (2004). *Koncernredovisning i praktiken*. Malmö: Bonnier Utbildning.
- Ljungdahl, Fredrik (1999). *Utveckling av miljöredovisning i svenska börsbolag – praxis, begrepp, orsaker*. Lund: Lund Univ. Press
- Lönnqvist, Rune (2002). *Årsredovisning i koncerner*. Lund: Studentlitteratur.
- Nilsson, Stellan (2002). *Redovisningens normer och normbildare*. Lund: Studentlitteratur.
- Nobes, Christopher & Parker, Robert (1991). *Comparative International Accounting*. New York: Prentice Hall.
- Patel, Runa & Davidson Bo (2003). *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.
- Rosengren, Karl Erik & Arvidson, Peter (2001). *Sociologisk metodik*. Malmö: Liber AB.
- Ryan, Bob, Scapens, Robert W. & Theobald Michael (2002). *Research Method and Methodology in Finance and Accounting*. London: Thomson.
- Smith, Dag (2000). *Redovisningens språk*. Lund: Studentlitteratur.
- Thorell, Per (1999). *Företagens redovisning – grundläggande räkenskapsförståelse*. Uppsala: Iustus Förlag AB.

Thorell, Per (2003). *Företagens redovisning – grundläggande räkenskapsförståelse*. Uppsala: Iustus Förlag AB.

Wiedersheim-Paul, Finn & Eriksson, Lars Torsten (1991). *Att utreda, forska och rapportera*. Malmö: Liber-Hermods.

Wiedersheim-Paul, Finn & Eriksson, Lars Torsten (1999). *Att utreda, forska och rapportera*. Malmö: Liber ekonomi.

Lagar och förordningar

FAR (2003). *FARs samlingsvolym 2003 del I*. Stockholm: FAR Förlag AB

International Accounting Standards Board (2004). *International Financial Reporting Standards (including International Accounting Standards and Interpretations as at 31 march 2004)*. London: IASCF Publications Department.

Artiklar

Arnell, Göran (2004). *Nya regler för redovisning av goodwill*. KPMG Stockholm 2004-04-06.

<http://www.kpmg.se/pages/101345.html>, 04-10-02

Jansson, Thomas, Nilsson, Jörgen & Rynell Thomas (2004). *Redovisning av företagsförvärv enligt IFRS innebär omfattande och väsentliga förändringar*. Balans, nr 8-9, s. 28-33.

Massoud, Marc F & Raiborn, Cecily A (2003). *Accounting for goodwill - Are We Better Of?* Review of business. Vol. 24 Issue 2, s 26, 7s.

Finansiella rapporter

AB Electrolux Årsredovisning 2003

AB Volvo Årsredovisning 2003

Assa Abloy AB Årsredovisning 2003

Gambro AB Årsredovisning 2003

Getinge AB Årsredovisning 2003

Securitas AB Årsredovisning 2003

Securitas AB Delårsrapport januari – september 2004

Swedish Match AB Årsredovisning 2003

Intervjuer

Besöksintervju

Marton Jan, Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, 04-12-10

Telefonintervju

Artamendi Maries, AB Electrolux, 04-12-02

Larsson Fredrik, Gambro AB, 04-12-02

Grönberg Kenneth, Getinge AB, 04-12-17

Arvidsson Viktor, Swedish Match AB, 04-11-30

Bremer Henrik, Securitas AB, 04-11-26

Pettersson Mats, AB Volvo, 04-12-08

Hanner Jan, Öhrlings PricewaterhouseCoopers, 04-12-14

Intervju via e-post

Boström Ylva, Assa Abloy AB, 04-11-29

Internet

http://www.lindebergs.se/documents/www2002/IFRS_nyhetsbrev_2004-03.pdf, 04-10-15

Övrigt

Ernst & Young Technical Department (2004). *Guide till IFRS 3*. www.ey.com/se, 04-11-25

Smith, Dag (2004). *Sammanställning av avvikelser mellan boken Redovisningens språk och IASB:s redovisningsstandarder*. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 1

Intervjuguide företagsrepresentanter

Inledande frågor

- Befattning och arbetsgivare
- Har ni god kännedom om IFRS 3

Huvudfrågor

Frågor om IFRS 3 och andra rekommendationer

- Tillämpar ni redan nu IFRS 3:s, regler eller RR 1:00:s regler i redovisningen
- Hur har ni förberett redovisningen för implementeringen av IFRS 3?
- Har er erfarenhet av redovisning enligt US GAAP förenklat inför konverteringen till IFRS 3. (Denna fråga ställs endast till företag noterade i USA)
- Vad anser ni om goodwill och de nya redovisningsreglerna för goodwill?
  - impairment test kontra avskrivningar samt ingen bedömning av ekonomisk livslängd.
- Kommer det att bli svårt att specificera immateriella tillgångar enligt de nya reglerna?
- Vad anser ni att det finns för fördelar respektive nackdelar med RR 1:00 och IFRS 3, vad gäller goodwill?
- Hur lång tid anser ni att goodwill kan ha ett värde?
- Anser ni att de nya reglerna ger en mer rättvisande bild?
- Anser ni att det är viktigt att harmonisera redovisningen?

Företagsspecifika frågor om goodwill

- Hur har ni redovisat goodwill?
  - vilken avskrivningsmetod samt avskrivningstid?
- Vad kommer att hända med er goodwill vid ett eventuellt införande av IFRS 3?
- Planerar ni stora nedskrivningar av goodwill inför de kommande åren om IFRS 3 antas?
- Hur kommer ert resultat och resultatbaserade nyckeltal att påverkas av förändringen?

Frågor som behandlar förvärv

- Anser ni att förändringen kan komma att påverka företagets förvärvsstrategi?
- Kommer företaget att bli mer försiktigt vid förvärv?
- Anser ni att förändringen kommer att innebära en ökning eller minskning av företagsförvärv?
- Vad anser ni vara den största skillnaden mellan RR 1:00 och IFRS 3, vad gäller goodwill vid företagsförvärv?

Bilaga 2

Intervjuguide redovisningsspecialister

Inledande frågor

- Befattning och arbetsgivare
- Har ni god kännedom om IFRS 3?

Huvudfrågor

Frågor om IFRS 3 och andra rekommendationer

- Har ni någon erfarenhet av redovisning enligt US GAAP/FAS141, 142?
Vid Ja, har ni någon uppfattning om hur detta har mottagits? (positivt/negativt)
- Vad anser ni om de nya redovisningsreglerna för goodwill?
- Hur har företagen förberett sig för införandet av IFRS 3?
Impairment test kontra avskrivningar samt ingen bedömning av ekonomisk livslängd
- Kommer det att bli svårt att specificera immateriella tillgångar enligt de nya reglerna?
- Vad anser ni att det finns för fördelar respektive nackdelar med RR 1:00 och IFRS 3 vad gäller goodwill?
- Vad blir konsekvenser för goodwillposterna vid införandet av IFRS 3?
- Hur kommer resultatet och resultatbaserade nyckeltal att påverkas av förändringen?
- Hur lång tid anser ni att goodwill kan ha ett värde?
- Anser ni att det är viktigt att harmonisera redovisningen?
- Anser ni att de nya reglerna ger en mer rättvisande bild?

Frågor som behandlar förvärv

- Anser ni att förändringen kan komma att påverka ett företags förvärvsstrategi?
- Kommer företaget att bli mer försiktigt vid förvärv?
- Anser ni att förändringen kommer att innebära en ökning eller minskning av företagsförvärv?
- Vad anser ni vara den största skillnaden mellan RR 1:00 och IFRS 3, vad gäller goodwill vid företagsförvärv?